Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2025/2480

16.12.2025

EUROOPAN UNIONIN JA EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN SEKÄ SVEITSIN VALALIITON VÄLINEN SOPIMUS SVEITSIN VALALIITON OSALLISTUMISESTA UNIONIN OHJELMIIN

EUROOPAN UNIONI

ja

EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä yhdessä ’unioni’,

sekä

SVEITSIN VALALIITTO, jäljempänä ’Sveitsi’,

jäljempänä ’sopimuspuolet’,

VAHVISTAVAT pitävänsä erittäin tärkeänä unionin, sen jäsenvaltioiden ja Sveitsin välisiä erityissuhteita, jotka perustuvat niiden läheisyyteen, yhteisiin arvoihin ja eurooppalaiseen identiteettiin;

KÄYTTÄVÄT LÄHTÖKOHTANA sopimuspuolten yhteisiä tavoitteita ja vahvoja siteitä, jotka perustuvat Brysselissä 14 päivänä syyskuuta 1978 tehtyyn Euroopan atomienergiayhteisön ja Sveitsin väliseen hallittua lämpöydinfuusiota ja plasmafysiikkaa koskevaan yhteistyösopimukseen, Brysselissä ja Bernissä 8 päivänä tammikuuta 1986 tehtyyn Euroopan yhteisöjen ja Sveitsin valaliiton väliseen puitesopimukseen tieteellisestä ja teknisestä yhteistyöstä, Brysselissä 28 päivänä marraskuuta 2007 tehtyyn Sveitsin jäsenyyttä ITERiä, fuusioenergian kehittämistä varten perustetussa eurooppalaisessa yhteisyrityksessä koskevaan Euroopan atomienergiayhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen kirjeenvaihtona tehtyyn sopimukseen, ITER-hankkeen yhteisestä toteutuksesta vastaavan fuusioenergia-alan kansainvälisen ITER-organisaation perustamista koskevan sopimuksen soveltamisesta Euroopan atomienergiayhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen kirjeenvaihtona tehtyyn sopimukseen, ITER-hankkeen yhteisestä toteutuksesta vastaavan fuusioenergia-alan kansainvälisen ITER-organisaation erioikeuksista ja vapauksista tehtyyn sopimukseen, sekä Brysselissä 28 päivänä marraskuuta 2007 tehtyyn laajemman lähestymistavan toimien yhteistä toteuttamista fuusioenergian tutkimuksen alalla koskevan Euratomin ja Japanin hallituksen välisen sopimuksen soveltamisesta Sveitsin valaliiton alueella tehtyyn sopimukseen, Brysselissä 5 päivänä joulukuuta 2014 tehtyyn Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sveitsin valaliiton väliseen tiede- ja teknologiayhteistyötä koskevaan sopimukseen, jolla Sveitsin valaliitto assosioidaan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaan ”Horisontti 2020” sekä Horisontti 2020 -puiteohjelmaa täydentävään Euroopan atomienergiayhteisön tutkimus- ja koulutusohjelmaan ja jolla säännellään Sveitsin valaliiton osallistumista Fusion for Energy -yhteisyrityksen toteuttamiin ITER-toimiin;

TOTEAVAT, että Euroopan atomienergiayhteisö, jäljempänä ’Euratom’, teki sopimuksen ITER-hankkeen yhteisestä toteutuksesta vastaavan fuusioenergia-alan kansainvälisen ITER-organisaation perustamisesta ([1]), jäljempänä ’ITER-sopimus’, sopimuksen ITER-hankkeen yhteisestä toteutuksesta vastaavan fuusioenergia-alan kansainvälisen ITER-organisaation erioikeuksista ja vapauksista ([2]), jäljempänä ’ITERin erioikeuksia ja vapauksia koskeva sopimus’, sekä Japanin hallituksen ja Euroopan atomienergiayhteisön sopimuksen laajemman lähestymistavan toimien yhteisestä toteuttamisesta fuusioenergia-tutkimuksen alalla ([3]), jäljempänä ’laajempaa lähestymistapaa koskeva sopimus’;

OTTAVAT HUOMIOON eurooppalaisen yhteisyrityksen perustamisesta ITERiä ja fuusioenergian kehittämistä varten sekä etujen myöntämisestä perustettavalle yhteisyritykselle tehdyn neuvoston päätöksen 2007/198/Euratom ([4]);

([1]) EUVL L 358, 16.12.2006, s. 62, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2006/943(1)/oj.
([2]) EUVL L 358, 16.12.2006, s. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2006/943(2)/oj.
([3]) EUVL L 246, 21.9.2007, s. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2007/614/oj.
([4]) EUVL L 90, 30.3.2007, s. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj.

TUNNUSTAVAT sopimuspuolten yhteisen halun kehittää, vahvistaa, edistää ja laajentaa suhteitaan ja yhteistyötään ITERiin liittyvässä toiminnassa tasavertaisuuden, vastavuoroisuuden sekä etujen, oikeuksien ja velvollisuuksien yleisen tasapainon pohjalta;

OTTAVAT HUOMIOON unionin pyrkimykset johtaa toimia yhdistämällä voimansa kansainvälisten kumppaneiden kanssa vastatakseen maailmanlaajuisiin haasteisiin Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ihmisten, maapallon ja hyvinvoinnin hyväksi tehdyn toimintasuunnitelman mukaisesti;

HALUAVAT tehdä pitkäaikaisen sopimuksen Sveitsin osallistumisesta unionin ohjelmiin ja tarjota oikeusperustan tällaiselle yhteistyölle;

OTTAVAT HUOMIOON sopimuspuolten yhteisen tavoitteen vahvistaa ja syventää pitkäaikaista ja menestyksekästä yhteistyötään erityisesti tutkimuksen ja innovoinnin, avaruusasioiden, ydinfuusion ja -fission sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin aloilla sekä muilla yhteistä etua koskevilla osa-alueilla, kuten digitalisaatiossa ja terveysalan toimissa, mahdollistamalla Sveitsin järjestelmällisemmän osallistumisen unionin ohjelmiin tulevaisuudessa;

TUNNUSTAVAT yleiset periaatteet, jotka on vahvistettu tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/695 ([5]), jäljempänä ’Horisontti Eurooppa -ohjelma’, ja tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaa ”Horisontti Eurooppa” täydentävän Euroopan atomienergiayhteisön tutkimus- ja koulutusohjelman perustamisesta vuosiksi 2021–2025 annetussa neuvoston asetuksessa (Euratom) 2021/765 ([6]), jäljempänä ’Euratom-ohjelma’;

TUNNUSTAVAT uudistetun eurooppalaisen tutkimus- ja innovointialueen tavoitteet, jotka koskevat yhteisen tiede- ja teknologia-alueen rakentamista, tutkimuksen ja innovoinnin sisämarkkinoiden luomista, tutkimuksen ja innovoinnin aloilla toimivien organisaatioiden, kuten yliopistojen välisen yhteistyön, hyvien käytäntöjen vaihdon ja houkuttelevien tutkijanurien helpottamista ja edistämistä, tutkijoiden valtioiden rajat ylittävän ja alojen välisen liikkuvuuden helpottamista, tieteellisen tiedon ja innovaatioiden vapaan liikkuvuuden edistämistä, akateemisen vapauden ja tieteellisen tutkimuksen vapauden kunnioituksen edistämistä, tiedekasvatuksen ja tiedettä koskevien viestintätoimien tukemista sekä osallistuvien talouksien kilpailukyvyn ja houkuttelevuuden parantamista, ja tunnustavat, että unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmiin assosioituneet maat ovat keskeisiä potentiaalisia kumppaneita näissä pyrkimyksissä;

KOROSTAVAT eurooppalaisten kumppanuuksien roolia vastattaessa joihinkin Euroopan kiireellisimmistä haasteista yhteisillä tutkimus- ja innovointialoitteilla, joilla edistetään merkittävästi kriittistä massaa ja pitkän aikavälin visiota edellyttäviä unionin tutkimuksen ja innovoinnin painopisteitä sekä sitä, että assosioituneiden maiden on tärkeää osallistua tällaisiin kumppanuuksiin;

PYRKIVÄT luomaan molempia sopimuspuolia hyödyttävät olosuhteet kunnollisten työpaikkojen luomiseksi sekä osapuolten innovaatioekosysteemien vahvistamiseksi ja tukemiseksi auttamalla yrityksiä innovoimaan ja laajentumaan sopimuspuolten markkinoilla ja helpottamalla innovaatioiden käyttöönottoa, kehittämistä ja saatavuutta, mukaan lukien valmiuksien kehittämistoimet;

TOTEAVAT, että molempien sopimuspuolten olisi hyödyttävä vastavuoroisesta osallistumisesta toistensa ohjelmiin ja että kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan avaamaan ohjelmansa toiselle sopimuspuolelle ottaen huomioon ohjelmien luonteen, sekä hyväksyvät, että sopimuspuolet varaavat itselleen oikeuden rajoittaa kyseisiin ohjelmiin osallistumista tai asettaa sille ehtoja erityisesti turvallisuussyistä, myös strategisiin voimavaroihinsa tai etuihinsa liittyvien toimien osalta;

VIITTAAVAT mahdollisuuteen, että unionin ohjelmien ja Sveitsin ohjelmien ja toimenpiteiden suuntaviivoissa saattaa olla eroja;

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/695, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä asetusten (EU) N:o 1290/2013 ja (EU) N:o 1291/2013 kumoamisesta (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([6]) Neuvoston asetus (Euratom) 2021/765, annettu 10 päivänä toukokuuta 2021, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaa ”Horisontti Eurooppa” täydentävän Euroopan atomienergiayhteisön tutkimus- ja koulutusohjelman perustamisesta vuosiksi 2021–2025 sekä asetuksen (Euratom) 2018/1563 kumoamisesta (EUVL L 167 I, 12.5.2021, s. 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj).

OTTAVAT HUOMIOON, että Euratom-ohjelman yleisenä tavoitteena on toteuttaa ydinalan tutkimus- ja koulutustoimintaa siten, että painopisteenä on ydinturvallisuuden, turva- ja varmuusjärjestelyjen ja säteilysuojelun jatkuva parantaminen, sekä täydentää Horisontti Eurooppa -ohjelman tavoitteiden saavuttamista muun muassa energiakäänteen osalta ja edistää fuusioenergian kehittämistä;

OTTAVAT HUOMIOON, että ITER-sopimusta sovelletaan sen 21 artiklan nojalla Sveitsiin, joka osallistuu Euratom-ohjelmaan täysin assosioituneena kolmantena maana;

OTTAA HUOMIOON, että Euratom on ITERiä ja fuusioenergian kehittämistä varten perustetun eurooppalaisen yhteisyrityksen osakas ja että neuvoston päätöksen 2007/198/Euratom 2 artiklan nojalla Sveitsistä tulee kyseisen yhteisyrityksen osakas kolmantena maana sen jälkeen, kun se on assosioinut oman tutkimusohjelmansa Euratom-ohjelmaan;

OTTAVAT HUOMIOON, että laajempaa lähestymistapaa koskevaa sopimusta sovelletaan sen 26 artiklan nojalla Sveitsiin, joka osallistuu Euratom-ohjelmaan täysin assosioituneena kolmantena maana;

TUNNUSTAVAT hyödyt, joita saadaan Sveitsin osallistumisesta Euroopan unionin avaruusohjelman komponentteihin, joihin kolmannet maat voivat osallistua;

KOROSTAVAT tarvetta vaalia, kehittää ja edistää Euroopan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta sekä parantaa kulttuuri- ja luovien alojen ja erityisesti audiovisuaalialan kilpailukykyä ja taloudellista potentiaalia;

TUNNUSTAVAT, että unionin kulttuuri- ja audiovisuaalialan ohjelmien tavoitteet ja yleiset periaatteet ovat olennaisen tärkeitä kulttuurin, demokratian, ympäristön, yhteiskunnan ja talouden kannalta ja että ne ovat erityisen merkityksellisiä osapuolten yhteiskunnille ja kulttuurialoille tämänhetkisissä globalisaatioon, ilmastonmuutokseen ja digitalisaatioon liittyvissä haasteissa;

TOTEAVAT, että kyseisiä periaatteita, jotka näkyvät myös kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä vuonna 2005 tehdyssä Unescon yleissopimuksessa, noudattaa myös Sveitsi, jolla on samanlaisia haasteita ja samat periaatteet, kuten demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mukaan lukien kaikkien ihmisten välinen tasa-arvo, sukupuolten tasapuolinen edustus sekä sananvapaus ja taiteellinen vapaus;

TUNNUSTAVAT Digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/694 ([7]) vahvistetut yleiset periaatteet;

KOROSTAVAT, että osapuolten talouksien ja yhteiskuntien digitalisaatio tarjoaa valtavia mahdollisuuksia kasvuun ja työllisyyteen ja että se voi edistää vihreää siirtymää ja maailmanlaajuista kilpailukykyä sekä luovaa ja kulttuurista monimuotoisuutta;

TOTEAVAT, että tällainen muutosvoimainen kehitys edellyttää yhteistyötä unionin kansainvälisten kumppaneiden kanssa mahdollisimman läpinäkyvällä tavalla ja yhteisten tavoitteiden ja arvojen pohjalta niin, että samalla varmistetaan kummankin sopimuspuolen turvallisuusetujen kunnioittaminen;

PYRKIVÄT molempia osapuolia hyödyttävään yhteistyöhön, jotta voidaan vahvistaa ja tukea sopimuspuolten luotettavien ja turvallisten digitaalisten valmiuksien käyttöönottoa esimerkiksi suurteholaskennan, tekoälyn, reunalaskennan ja data-avaruuksien, edistyneen digitaalisen osaamisen sekä digitaalisten valmiuksien ja yhteentoimivuuden käyttöönotossa ja parhaassa käytössä ja helpottaa digitaalisten ratkaisujen omaksumista, käyttöönottoa ja saavutettavuutta sopimuspuolissa;

KOROSTAVAT, että on tärkeää tukea elinikäisen oppimisen avulla ihmisten koulutuksellista, ammatillista ja henkilökohtaista kehitystä koulutus-, nuoriso- ja liikunta- ja urheilualalla Euroopassa ja muualla ja edistää näin kestävää kasvua, laadukkaita työpaikkoja, sosiaalista koheesiota ja innovointia sekä vahvistaa eurooppalaista identiteettiä;

OTTAVAT HUOMIOON sopimuspuolten yhteiset tavoitteet, arvot ja vahvat yhteydet yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen, nuorisoasioiden ja urheilun aloilla, ja tunnustavat sopimuspuolten yhteisen halun edelleen kehittää, vahvistaa, edistää ja laajentaa suhteitaan ja yhteistyötään kyseisillä aloilla;

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/694, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, Digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja päätöksen (EU) 2015/2240 kumoamisesta (EUVL L 166, 11.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj).

TUNNUSTAVAT unionin terveysalan toimintaohjelman (EU4Health) perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/522 ([8]), jäljempänä 'EU4Health-ohjelma', vahvistetut yleiset periaatteet, erityisesti niiden EU4Health-ohjelman osien osalta, jotka kuuluvat terveyttä koskevan Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen, jäljempänä 'terveysasioita koskeva sopimus', soveltamisalaan;

JAKAVAT EU4Health-ohjelman yleiset tavoitteet ihmisten suojelemiseksi unionissa vakavilta rajatylittäviltä terveysuhkilta;

OTTAVAT HUOMIOON sopimuspuolten yhteiset tavoitteet, arvot ja vahvat yhteydet terveyden alalla, ja toteavat sopimuspuolten yhteisen halun kehittää, vahvistaa, edistää ja laajentaa suhteitaan ja yhteistyötään kyseisellä alalla;

PYRKIVÄT laajentamaan yhteistyötään aloittamalla tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen mahdollisimman pian;

PYRKIVÄT varmistamaan, että kaikki toimijat, joille on uskottu sellaisten hankkeiden tai toimien toteuttaminen, joista on tehty oikeudellisia sitoumuksia tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti, voivat saattaa kyseiset hankkeet tai toimet päätökseen myös siinä tapauksessa, että sen väliaikainen soveltaminen lopetetaan tai se irtisanotaan;

KATSOVAT, että läheiset suhteet Sveitsin ja unionin välillä ovat sopimuspuolille hyödyksi;

PYRKIVÄT luomaan sopimuspuolten väliselle yhteistyölle pysyvät puitteet, jotka sisältävät selvät ehdot Sveitsin osallistumiselle unionin ohjelmiin ja toimiin sekä tällaista yksittäisiin unionin ohjelmiin tai toimiin osallistumista helpottavan mekanismin,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Kohde

Tässä sopimuksessa vahvistetaan säännöt, joita sovelletaan Sveitsin osallistumiseen kaikkiin sellaisiin unionin ohjelmiin tai toimiin tai niiden osiin, joihin sen on sallittua osallistua ja jotka luetellaan tämän sopimuksen pöytäkirjassa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan

a) 'perussäädöksellä'

i) yhden tai useamman unionin toimielimen antamaa säädöstä, joka ei ole suositus tai lausunto ja jolla perustetaan ohjelma ja joka muodostaa oikeusperustan toimelle ja sitä vastaavan unionin talousarvioon otetun menon toteuttamiselle tai unionin talousarviosta katettavan talousarviotakuun tai rahoitustuen toteuttamiselle, mukaan lukien mahdolliset muutokset ja asiaa koskevat unionin toimielimen säädökset, joilla täydennetään kyseistä säädöstä tai pannaan se täytäntöön, lukuun ottamatta työohjelmien hyväksymistä koskevia säädöksiä; tai

ii) yhden tai useamman unionin toimielimen antamaa säädöstä, joka ei ole suositus tai lausunto ja jolla perustetaan unionin talousarviosta rahoitettava muu toimi kuin ohjelma, mukaan lukien mahdolliset muutokset ja asiaa koskevat unionin toimielimen säädökset, joilla täydennetään kyseistä säädöstä tai pannaan se täytäntöön, lukuun ottamatta työohjelmien hyväksymistä koskevia säädöksiä;

b) 'rahoitussopimuksella' sopimuksia, jotka liittyvät tämän sopimuksen pöytäkirjojen mukaisiin unionin ohjelmiin tai toimiin, joihin Sveitsi osallistuu, ja joilla otetaan käyttöön unionin varoja, kuten avustussopimuksia, rahoitusosuus-sopimuksia, rahoitusta koskevia puitekumppanuussopimuksia, rahoitussopimuksia ja takuusopimuksia;

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/522, annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021, unionin terveysalan toimintaohjelman (EU4Health) perustamisesta kaudeksi 2021–2027 ja asetuksen (EU) N:o 282/2014 kumoamisesta (EUVL L 107, 26.3.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj).

c) ’muilla unionin ohjelman tai toimen täytäntöönpanoon liittyvillä säännöillä’ sääntöjä, jotka on vahvistettu unionin yleiseen talousarvioon sovellettavassa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) 2024/2509 ([9]), jäljempänä ’varainhoitoasetus’, ja työohjelmassa tai ehdotuspyynnöissä tai muissa unionin myöntämismenettelyissä;

d) ’unionilla’ unionia tai Euroopan atomienergiayhteisöä tai molempia;

e) ’unionin myöntämismenettelyllä’ unionin tai unionin varojen käytöstä vastaavien henkilöiden tai yhteisöjen käynnistämää unionin rahoituksen myöntämismenettelyä;

f) ’Sveitsin oikeussubjektilla’ mitä tahansa luonnollista henkilöä, oikeushenkilöä tai muuta yhteisöä, joka voi osallistua unionin ohjelman toimiin tai unionin toimiin perussäädöksen mukaisesti ja joka asuu Sveitsissä tai on sijoittautunut sinne Sveitsin lain mukaisesti.

3 artikla

Osallistumisen vahvistaminen

1. Sveitsi saa osallistua ja myötävaikuttaa niihin unionin ohjelmiin tai toimiin tai niiden osiin, jotka avataan Sveitsin osallistumiselle tämän sopimuksen pöytäkirjoissa tarkoitettujen ja niiden soveltamisalaan kuuluvien perussäädösten mukaisesti.

2. Tämän sopimuksen 16 artiklalla perustettu sekakomitea, jäljempänä ’sekakomitea’, keskustelee kunkin uuden monivuotisen rahoituskehyksen osalta unionin ohjelmien perustamista koskevien perussäädösten voimaantulon jälkeen tällä sopimuksella perustetun yhteistyön saumattomasta jatkumisesta edellyttäen, että kolmannet maat, mukaan lukien Sveitsi, voivat osallistua kyseisiin unionin ohjelmiin, ennen kuin Sveitsi toimittaa kirjeen, jossa ilmoitetaan sen aikomuksesta osallistua unionin ohjelmaan.

3. Erityisehdot ja -edellytykset, jotka koskevat Sveitsin osallistumista tiettyyn unionin ohjelmaan tai toimeen tai sen osaan, vahvistetaan tämän sopimuksen pöytäkirjoissa. Sekakomitea voi muuttaa tämän sopimuksen pöytäkirjoja.

4. Tämän sopimuksen pöytäkirjoissa

a) yksilöidään ne unionin ohjelmat tai toimet tai niiden osat, joihin Sveitsi osallistuu;

b) vahvistetaan osallistumisen kesto eli ajanjakso, jona Sveitsi ja Sveitsin oikeussubjektit voivat hakea unionin rahoitusta tai niille voidaan antaa tehtäväksi unionin varojen käyttäminen;

c) vahvistetaan Sveitsin ja Sveitsin oikeussubjektien osallistumista koskevat erityiset edellytykset, mukaan lukien tämän sopimuksen 7 ja 8 artiklassa vahvistettujen rahoitusta koskevien edellytysten täytäntöönpanoa koskevat erityiset järjestelyt ja tämän sopimuksen 9 artiklassa tarkoitettua korjausmekanismia koskevat erityiset järjestelyt sekä edellytykset, jotka koskevat osallistumista kyseisten unionin ohjelmien tai toimien täytäntöönpanemiseksi luotuihin rakenteisiin; kyseisten edellytysten on oltava tämän sopimuksen sekä yhden tai useamman tällaisia rakenteita luovan unionin toimielimen perussäädösten ja säädösten mukaisia;

d) vahvistetaan tarvittaessa Sveitsin rahoitusosuuden määrä rahoitusvälineen tai talousarviotakuun avulla toteutettavaan unionin ohjelmaan, jollei tämän sopimuksen 10 artiklassa tarkoitetuista erityisistä järjestelyistä muuta johdu.

4 artikla

Unionin ohjelmia tai toimia tai niiden osia koskevien sääntöjen noudattaminen

1. Sveitsi osallistuu tämän sopimuksen pöytäkirjojen soveltamisalaan kuuluviin unionin ohjelmiin tai toimiin tai niiden osiin tässä sopimuksessa ja sen pöytäkirjoissa sekä unionin ohjelmien ja toimien tai niiden osien täytäntöönpanoon liittyvissä perussäädöksissä ja muissa säännöissä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti.

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin ehtoihin ja edellytyksiin kuuluvat

a) Sveitsin oikeussubjektien osallistumiskelpoisuus ja muut Sveitsiin liittyvät osallistumiskelpoisuusedellytykset, erityisesti alkuperä, toimipaikka tai kansallisuus;

b) osallistumiskelpoisten Sveitsin oikeussubjektien hakemusten jättämiseen, arviointiin ja valintaan sekä toimien täytäntöönpanoon sovellettavat ehdot ja edellytykset.

3. Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen ehtojen ja edellytysten on vastattava jäsenvaltioiden osallistumiskelpoisiin oikeussubjekteihin sovellettavia ehtoja ja edellytyksiä, mukaan lukien Euroopan unionista tehdyn sopimuksen tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla hyväksyttyjen unionin rajoittavien toimenpiteiden noudattaminen, jollei 1 kohdassa tarkoitetuissa ehdoissa ja edellytyksissä toisin määrätä.

5 artikla

Edellytykset, jotka koskevat osallistumista henkilöiden, tavaroiden tai palvelujen liikkuvuuteen liittyviin unionin ohjelmiin tai toimiin tai niiden osiin unionin ohjelmien tai toimien tai niiden osien toteuttamisen yhteydessä

1. Rajoittamatta henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta Luxembourgissa 21 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen, jäljempänä 'henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskeva sopimus', tai Sveitsin kansallisen lainsäädännön suotuisampien määräysten soveltamista, Sveitsin osallistuminen 3 artiklassa tarkoitettuihin unionin ohjelmiin tai toimiin tai niiden osiin, jotka edellyttävät henkilöiden liikkuvuutta unionin ja Sveitsin välillä tai Sveitsin sisällä tällaisten unionin ohjelmien toteuttamiseksi, edellyttää Sveitsin varmistavan, että

a) henkilöiden liikkuvuudessa unionin ohjelmien toteuttamista varten ei esiinny kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää;

b) edellytykset henkilöiden muuttamiselle Sveitsiin ja Sveitsissä unionin ohjelmien toteuttamisen yhteydessä eivät aiheuta perusteetonta hallinnollista tai taloudellista rasitetta; ja

c) edellytykset, jotka koskevat henkilöiden pääsyä unionin ohjelmien toteuttamiseen suoraan liittyviin palveluihin Sveitsissä, ovat samat kuin Sveitsin kansalaisille; tämä koskee erityisesti maksuja, jotka liittyvät unionin ohjelmasta rahoitettavaan toimeen osallistumiseen, eikä se rajoita Erasmus+ -ohjelman yhteydessä mahdollisesti sovellettavien suotuisampien maksusääntöjen soveltamista.

2. Rajoittamatta henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevan sopimuksen tai unionin oikeuden suotuisampien määräysten soveltamista siltä osin kuin on kyse osallistumisesta, joka edellyttää henkilöiden liikkuvuutta Sveitsin ja unionin välillä tai unionin sisällä unionin ohjelmien toteuttamiseksi, unioni varmistaa, että

a) edellytykset henkilöiden muuttamiselle unioniin ja unionissa unionin ohjelmien toteuttamisen yhteydessä eivät aiheuta perusteetonta hallinnollista tai taloudellista rasitetta; ja

b) edellytykset, jotka koskevat henkilöiden pääsyä unionin ohjelmien toteuttamiseen suoraan liittyviin palveluihin unionissa, ovat samat kuin unionin kansalaisille; tämä koskee erityisesti maksuja, jotka liittyvät unionin ohjelmasta rahoitettavaan toimeen osallistumiseen, eikä se rajoita Erasmus+ -ohjelman yhteydessä mahdollisesti sovellettavien suotuisampien maksusääntöjen soveltamista.

3. Sopimuspuolet pyrkivät kaikin tavoin helpottamaan voimassa olevien määräysten puitteissa sellaisten tavaroiden ja palvelujen liikkumista rajojen yli, jotka on tarkoitettu käytettäviksi tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa toimissa.

4. Tämän sopimuksen pöytäkirjoissa voidaan vahvistaa tähän artiklaan liittyviä lisäehtoja ja -edellytyksiä, jotka ovat tarpeen Sveitsin osallistumiseksi unionin ohjelmiin tai toimiin tai niiden osiin.

6 artikla

Sveitsin osallistuminen unionin ohjelmien tai toimien hallinnointiin

1. Sveitsin edustajat tai asiantuntijat tai Sveitsin nimeämät asiantuntijat saavat osallistua tarkkailijoina, paitsi kun kyse on ainoastaan jäsenvaltioille varatuista asioista taikka sellaiseen unionin ohjelmaan tai toimeen tai niiden osiin liittyvistä asioista, johon Sveitsi ei osallistu, komiteoihin, asiantuntijaryhmien kokouksiin tai muihin vastaaviin kokouksiin, joihin osallistuu jäsenvaltioiden edustajia tai asiantuntijoita tai jäsenvaltioiden nimeämiä asiantuntijoita ja jotka avustavat Euroopan komissiota sellaisten unionin ohjelmien tai toimien tai niiden osien toteutuksessa ja hallinnoinnissa, joihin Sveitsi osallistuu tämän sopimuksen 3 artiklan mukaisesti, tai jotka Euroopan komissio on perustanut unionin oikeuden täytäntöönpanemiseksi kyseisten ohjelmien tai toimien tai niiden osien yhteydessä. Sveitsin edustajat tai asiantuntijat tai Sveitsin nimeämät asiantuntijat eivät saa olla läsnä äänestyshetkellä. Äänestyksen tuloksesta ilmoitetaan Sveitsille.

2. Jos asiantuntijoita tai arvioijia ei nimitetä kansalaisuuden perusteella, kansalaisuus ei saa olla syy sulkea pois Sveitsin asiantuntijoita tai arvioijia.

3. Jollei 1 kohdassa määrätyistä edellytyksistä muuta johdu, Sveitsin edustajien osallistumiseen kyseisessä kohdassa tarkoitettuihin kokouksiin tai muihin unionin ohjelmien ja toimien toteuttamiseen liittyviin kokouksiin sovelletaan samoja sääntöjä ja menettelyjä kuin jäsenvaltioiden edustajiin, kun on kyse puheoikeuksista, tietojen ja asiakirjojen vastaanottamisesta – paitsi yksinomaan jäsenvaltioita koskevissa asioissa sekä sellaisia ohjelmia tai toimia tai niiden osia koskevissa asioissa, joihin Sveitsi ei osallistu – sekä matka- ja oleskelukulujen korvaamisesta.

4. Tämän sopimuksen pöytäkirjoissa voidaan määritellä muita ehtoja ja edellytyksiä, jotka koskevat asiantuntijoiden osallistumista sekä Sveitsin osallistumista hallintoneuvostoihin ja rakenteisiin, jotka on luotu tämän sopimuksen asianomaisessa pöytäkirjassa määriteltyjen unionin ohjelmien tai toimien toteuttamista varten.

7 artikla

Rahoitusta koskevat edellytykset

1. Sveitsin tai Sveitsin oikeussubjektien osallistuminen unionin ohjelmiin tai toimiin tai niiden osiin edellyttää Sveitsiltä rahoitusosuutta unionin talousarviosta myönnettävään vastaavaan rahoitukseen.

2. Rahoitusosuus koostuu seuraavien summasta:

a) toiminnallinen rahoitusosuus; ja

b) osallistumismaksu.

3. Rahoitusosuus suoritetaan vuotuisena maksuna yhdessä tai useammassa erässä.

4. Osallistumismaksu on 4 prosenttia vuotuisesta toiminnallisesta rahoitusosuudesta, eikä sitä mukauteta takautuvasti, lukuun ottamatta 19 artiklan mukaisen keskeyttämisen osalta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 8 kohdan soveltamista. Jos kyseessä on 19 artiklan mukainen keskeyttäminen, osallistumismaksua mukautetaan toiminnallisen rahoitusosuuden mukautusta vastaavasti. Sekakomitea voi mukauttaa osallistumismaksun tasoa vuodesta 2028 alkaen.

5. Toiminnallinen rahoitusosuus kattaa toiminta- ja tukimenot ja täydentää sekä maksusitoumus- että maksumäärärahoina määriä, jotka on otettu lopullisesti hyväksyttyyn unionin talousarvioon unionin ohjelmia tai toimia tai niiden osia varten, tarvittaessa lisättynä ulkoisilla käyttötarkoitukseensa sidotuilla tuloilla, jotka eivät ole peräisin tämän sopimuksen pöytäkirjassa määriteltyjen muiden rahoittajien rahoitusosuuksista unionin ohjelmiin ja toimiin.

6. Toiminnallinen rahoitusosuus perustuu jakoperusteeseen, joka määritellään Sveitsin markkinahintaisen bruttokansantuotteen, jäljempänä 'BKT', ja unionin markkinahintaisen BKT:n suhteena. Sopimuspuolten markkinahintaista BKT:tä koskevat luvut tähän tarkoitukseen ovat viimeisimmät saatavilla olevat Euroopan unionin tilastotoimiston luvut sen vuoden tammikuun 1 päivältä, jona vuosittainen maksu suoritetaan, ottaen asianmukaisesti huomioon Luxembourgissa 26 päivänä lokakuuta 2004 tehdyn sopimuksen Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisestä yhteistyöstä tilastoalalla. Jos kyseistä sopimusta lakataan soveltamasta, Sveitsin BKT:n on oltava Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön toimittamien tietojen pohjalta vahvistettu BKT.

7. Toiminnallinen rahoitusosuus perustuu niiden alkuperäisten maksusitoumusmäärärahojen jakoperusteen soveltamiseen, joita on lisätty 5 kohdassa kuvatulla tavalla ja jotka on otettu sovellettavan vuoden osalta lopullisesti vahvistettuun unionin talousarvioon sellaisten unionin ohjelmien tai toimien tai poikkeuksellisesti niiden osien rahoittamiseksi, joihin Sveitsi osallistuu.

8. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun osallistumismaksun arvo on vuosina 2025–2027 seuraava:

— 2025: 2,5 prosenttia;

— 2026: 3 prosenttia;

— 2027: 4 prosenttia.

9. Euroopan komissio toimittaa Sveitsille pyynnöstä tämän rahoitusosuutta koskevat tiedot sellaisina kuin ne sisältyvät talousarvio-, kirjanpito-, tuloksellisuus- ja arviointitietoihin, jotka on toimitettu budjettivaltaa käyttäville ja vastuuvapauden myöntäville unionin viranomaisille, niistä unionin ohjelmista ja toimista tai niiden osista, joihin Sveitsi osallistuu. Kyseiset tiedot toimitetaan ottaen asianmukaisesti huomioon unionin ja Sveitsin luottamuksellisuus- ja tietosuojasäännöt, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niiden tietojen toimittamista, jotka Sveitsillä on oikeus saada 12 artiklan nojalla.

10. Kaikki Sveitsin rahoitusosuudet tai unionilta saatavat maksut sekä maksettavien tai saatavien määrien laskenta suoritetaan euroina.

11. Tämän artiklan täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset määräykset vahvistetaan tämän sopimuksen asianomaisissa pöytäkirjoissa ja tämän sopimuksen liitteessä rahoituksen toteuttamista koskevista määräyksistä.

8 artikla

Ohjelmat ja toimet, joihin sovelletaan toiminnallisen rahoitusosuuden mukauttamismekanismia

1. Jos tämän sopimuksen pöytäkirjassa niin määrätään, unionin ohjelman tai toimen tai niiden osien toiminnallista rahoitusosuutta vuoden N osalta voidaan mukauttaa ylös- tai alaspäin takautuvasti yhtenä tai useampana sitä seuraavana vuonna kyseisen vuoden maksusitoumusmäärärahoja koskevien talousarviositoumusten, niiden oikeudellisina sitoumuksina tapahtuvan täytäntöönpanon ja niiden vapauttamisen perusteella.

2. Ensimmäinen mukautus tehdään vuonna N+1, jolloin toiminnallista rahoitusosuutta mukautetaan alustavan rahoitusosuuden ja mukautetun rahoitusosuuden erotuksella, joka lasketaan soveltamalla vuoden N jakoperustetta, jota on mukautettu soveltamalla kerrointa, jos asianomaisessa pöytäkirjassa niin määrätään, seuraavien summaan:

a) unionin talousarviossa vuodelle N hyväksyttyjä maksusitoumusmäärärahoja ja vapautettuja ja uudelleen käyttöön otettuja sitoumuksia vastaavia maksusitoumusmäärärahoja koskevien talousarviositoumusten määrä; ja

b) ulkoiset käyttötarkoitukseensa sidotut tulot, jotka eivät ole peräisin muiden rahoittajien rahoitusosuuksista unionin ohjelmiin ja toimiin ja joihin sovelletaan tämän sopimuksen pöytäkirjoja ja jotka olivat käytettävissä vuoden N lopussa.

3. Kunakin seuraavana vuonna siihen asti, kun kaikki vuodelta N peräisin olevilla maksusitoumusmäärärahoilla katetut talousarviositoumukset on maksettu tai vapautettu, ja viimeistään kolmen vuoden kuluttua unionin ohjelman päättymisestä tai vuotta N vastaavan monivuotisen rahoituskehyksen päättymisestä, sen mukaan, kumpi tulee aiemmin, unioni laskee vuoden N rahoitusosuuden mukautuksen vähentämällä Sveitsin rahoitusosuudesta määrän, joka saadaan soveltamalla vuoden N jakoperustetta, jota mukautetaan asianomaisen pöytäkirjan niin edellyttäessä, kunakin vuonna vapautettuihin määriin niistä vuoden N sitoumuksista, jotka on rahoitettu unionin talousarviosta tai vapautetuista ja uudelleen käyttöön otetuista sitoumuksista.

4. Jos ulkoiset käyttötarkoitukseensa sidotut tulot, jotka eivät ole peräisin muiden rahoittajien rahoitusosuuksista unionin ohjelmiin ja toimiin ja joihin sovelletaan tämän sopimuksen pöytäkirjoja, perutaan, Sveitsin rahoitusosuudesta asianomaiseen unionin ohjelmaan tai toimeen tai sen osiin vähennetään määrä, joka saadaan soveltamalla peruttuun määrään vuoden N jakoperustetta, jota mukautetaan, jos asianomaisessa pöytäkirjassa niin määrätään.

5. Sveitsin vuoden N rahoitusosuudesta vähennetään vuonna N+ 2 tai sitä seuraavina vuosina 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen mukautusten jälkeen myös määrä, joka saadaan kertomalla Sveitsin vuoden N rahoitusosuus ja seuraavien suhdeluku:

a) vuoden N oikeudelliset sitoumukset, jotka rahoitetaan mistä tahansa vuonna N käytettävissä olevista maksusitoumusmäärärahoista ja jotka johtuvat kilpailuun perustuvista myöntämismenettelyistä,

i) joihin Sveitsi ja Sveitsin oikeussubjektit eivät saa osallistua;

ii) joissa sovellettava hakemusten jättämisen määräaika on umpeutunut 19 artiklassa tarkoitetun keskeyttämisen aikana tai sen jälkeen, kun 20 artiklassa tarkoitettu sopimuksen irtisanominen on tullut voimaan; ja

b) mistä tahansa vuoden N maksusitoumusmäärärahoista rahoitettujen oikeudellisten sitoumusten kokonaismäärä.

6. Edellä 5 kohdan nojalla määritelty oikeudellisten sitoumusten määrä lasketaan laskemalla yhteen kaikki vuonna N tehdyt talousarviositoumukset ja vähentämällä näin saadusta määrästä kyseisistä sitoumuksista vuonna N + 1 vapautuneet määrät.

9 artikla

Unionin ohjelmat ja toimet tai niiden osat, joihin sovelletaan automaattista korjausmekanismia

1. Automaattista korjausmekanismia sovelletaan sellaiseen unionin ohjelmaan tai toimeen tai niiden osaan, jonka osalta kyseisen unionin ohjelman tai toimen perustamisesta annetussa perusasetuksessa säädetään ja tämän sopimuksen asiaankuuluvassa pöytäkirjassa määrätään automaattisen korjausmekanismin soveltamisesta. Kyseistä automaattista korjausmekanismia voidaan soveltaa rajatusti sellaisiin tämän sopimuksen asiaankuuluvassa pöytäkirjassa määriteltyihin unionin ohjelman tai toimen osiin, jotka pannaan täytäntöön avustuksilla, joista järjestetään tarjouskilpailuja. Kyseisessä pöytäkirjassa voidaan vahvistaa yksityiskohtaiset säännöt niiden unionin ohjelman tai toimen osien yksilöimisestä, joihin automaattista korjausmekanismia sovelletaan tai ei sovelleta.

2. Unionin ohjelman tai toimen tai niiden osan automaattisen korjauksen määrä on kyseisen vuoden maksusitoumusmäärärahoista rahoitettujen Sveitsin tai Sveitsin oikeussubjektien kanssa tosiasiallisesti tehtyjen oikeudellisten sitoumusten alustavien määrien ja Sveitsin samalta ajalta maksaman, tämän sopimuksen 8 artiklan nojalla mukautetun vastaavan toiminnallisen rahoitusosuuden välinen erotus, jos tämän sopimuksen asiaankuuluvassa pöytäkirjassa määrätään tällaisesta mukautuksesta, lukuun ottamatta tukimenoja.

3. Sveitsin on maksettava tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettu määrä, joka kummankin peräkkäisen vuoden osalta ylittää 8 prosenttia vastaavasta Sveitsin toiminnallisesta unionin ohjelman rahoitusosuudesta, sellaisena kuin se on mukautettuna 8 artiklan nojalla, automaattisen korjausmekanismin mukaisena lisärahoitusosuutena molempien vuosien osalta.

4. Yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen oikeudellisten sitoumusten asiaankuuluvien määrien vahvistamista, myös konsortioiden tapauksessa, ja automaattisen korjauksen laskemista, voidaan vahvistaa tämän sopimuksen liitteessä rahoituksen toteuttamista koskevista määräyksistä.

10 artikla

Rahoitusvälineiden tai talousarviotakuiden avulla toteutettaviin unionin ohjelmiin liittyvä rahoitus

1. Jos Sveitsi osallistuu 3 artiklan mukaisesti johonkin unionin ohjelmaan tai toimeen tai niiden osaan, joka pannaan täytäntöön varainhoitoasetuksen mukaisten rahoitusvälineiden tai talousarviotakuiden avulla, Sveitsi antaa rahoitusosuuden kyseisiin rahoitusvälineisiin tai talousarviotakuisiin varainhoitoasetuksen ja unionin ohjelman tai toimen perustamista koskevan perussäädöksen mukaisesti.

Maksettava määrä korottaa unionin talousarviotakuuta tai rahoitusvälineen määrärahoja.

2. Tämän artiklan täytäntöönpanoa koskevia järjestelyitä voidaan tarvittaessa täsmentää asiaankuuluvassa pöytäkirjassa.

11 artikla

Tarkastukset

1. Unionilla on oikeus suorittaa yhden tai useamman unionin toimielimen tai elimen sovellettavien säädösten ja asiaa koskevien sopimusten mukaisesti teknisiä, tieteellisiä, taloudellisia ja muun tyyppisiä tarkastuksia kaikkien sellaisten Sveitsissä asuvien luonnollisten henkilöiden ja sinne sijoittautuneiden oikeushenkilöiden tiloissa, jotka saavat unionin rahoitusta, sekä kaikkien sellaisten Sveitsissä asuvien tai sinne sijoittautuneiden kolmansien osapuolten tiloissa, jotka osallistuvat unionin varojen hoitamiseen. Tällaisia tarkastuksia voivat suorittaa unionin toimielinten ja elinten, erityisesti Euroopan komission ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen, toimihenkilöt tai muut Euroopan komission valtuuttamat henkilöt. Suorittaessaan tehtäviään Sveitsin alueella unionin toimihenkilöt ja tutkintaelimet toimivat Sveitsin lainsäädäntöä noudattaen.

2. Unionin toimielinten ja elinten, erityisesti Euroopan komission ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen, toimihenkilöillä ja muilla Euroopan komission valtuuttamilla henkilöillä on oltava asianmukaiset mahdollisuudet tutustua toimitiloihin, töihin ja asiakirjoihin, sekä sähköisiin että paperisiin toisintoihin, sekä kaikkiin tietoihin, joita tarvitaan tällaisten tarkastusten suorittamiseen, mukaan lukien oikeus saada paperinen tai sähköinen kopio tai otteet kaikista tarkastuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön, oikeushenkilön tai kolmannen osapuolen hallussa olevista asiakirjoista tai tietovälineen sisällöstä.

3. Sveitsi ei saa estää 2 kohdassa tarkoitettujen toimihenkilöiden tai muiden henkilöiden pääsyä tai asettaa erityisiä esteitä heidän oikeudelleen päästä Sveitsiin tai tiloihin heidän hoitaessaan tässä artiklassa tarkoitettuja tehtäviä.

4. Sen jälkeen, kun tämän sopimuksen pöytäkirjan soveltaminen keskeytetään 19 artiklan nojalla, tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen lakkaa tai se irtisanotaan, tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tarkastuksia voidaan suorittaa sellaisten yhdessä tai useammassa unionin toimielimen tai elimen sovellettavassa säädöksessä vahvistettujen ehtojen ja asiaa koskevien sopimusten mukaisesti, jotka liittyvät unionin talousarvion toteuttamista koskeviin oikeudellisiin sitoumuksiin, jotka unioni on tehnyt ennen päivää, jona asiaankuuluvan pöytäkirjan soveltamisen keskeyttäminen, tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen lakkaaminen tai sen irtisanominen tulee voimaan.

12 artikla

Sääntöjenvastaisuuksien, petosten ja muiden unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjunta

1. Euroopan komissiolla ja Euroopan petostentorjuntavirastolla, jäljempänä ’OLAF’, on valtuudet tehdä Sveitsin alueella tämän sopimuksen ja sen pöytäkirjojen täytäntöönpanoon liittyviä hallinnollisia tutkimuksia, mukaan lukien paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset. Kyseiset tutkimukset suoritetaan yhden tai useamman unionin toimielimen sovellettavissa säädöksissä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti. Suorittaessaan tehtäviään Sveitsin alueella unionin toimihenkilöt ja tutkintaelimet toimivat Sveitsin lainsäädäntöä noudattaen.

2. Sveitsin toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava Euroopan komissiolle tai OLAFille kohtuullisessa ajassa kaikista tietoonsa tulleista tosiseikoista tai epäilyistä, jotka liittyvät sääntöjenvastaisuuteen, petokseen tai muuhun unionin taloudellisia etuja vahingoittavaan laittomaan toimintaan tämän sopimuksen ja sen pöytäkirjojen täytäntöönpanon yhteydessä.

3. Paikalla suoritettavia tarkastuksia ja todentamisia voidaan suorittaa unionin rahoitusta saavien Sveitsissä asuvien luonnollisten henkilöiden tai sinne sijoittautuneiden oikeushenkilöiden tiloissa sekä Sveitsissä asuvien tai sinne sijoittautuneiden unionin varojen hoitamiseen osallistuvien kolmansien osapuolten tiloissa.

4. Euroopan komissio tai OLAF valmistelee ja suorittaa paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset tiiviissä yhteistyössä Sveitsin toimivaltaisen tarkastusviranomaisen kanssa, jolle on ilmoitettava kohtuullisessa ajassa etukäteen tarkastusten ja todentamisten kohde, tarkoitus ja oikeusperusta, jotta Sveitsin toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa apua. Tätä varten Sveitsin toimivaltaisten viranomaisten virkailijat voivat osallistua paikalla tehtäviin tarkastuksiin ja todentamisiin.

5. Sveitsin viranomaisten pyynnöstä paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset voidaan suorittaa yhdessä Euroopan komission tai OLAFin kanssa.

6. Euroopan komission toimihenkilöillä ja OLAFin henkilöstöllä on oltava pääsy kaikkiin asianomaisia toimia koskeviin tietoihin ja asiakirjoihin, myös tietokoneilla oleviin tietoihin, joita tarvitaan paikalla tehtävien tarkastusten ja todentamisten asianmukaiseen suorittamiseen. He voivat erityisesti kopioida asiaan liittyviä asiakirjoja.

7. Jos kohteena oleva luonnollinen henkilö, oikeushenkilö tai kolmas osapuoli vastustaa paikalla tehtävää tarkastusta tai todentamista, Sveitsin viranomaisten on kansallisten sääntöjensä ja määräystensä mukaisesti avustettava Euroopan komissiota tai OLAFia, jotta nämä voivat täyttää velvollisuutensa ja suorittaa paikalla tehtävän tarkastuksen tai todentamisen. Kyseiseen avustamiseen kuuluu kansallisen lainsäädännön mukaisten asiaankuuluvien varotoimenpiteiden toteuttaminen erityisesti todisteiden turvaamiseksi.

8. Euroopan komissio tai OLAF ilmoittaa Sveitsin viranomaisille tällaisten tarkastusten ja todentamisten tulokset. Erityisesti Euroopan komissio tai OLAF ilmoittaa mahdollisimman pian Sveitsin toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki sääntöjenvastaisuuksiin liittyvät tosiseikat tai epäilyt, jotka ovat tulleet sen tietoon suoritettaessa paikalla tehtävää tarkastusta tai todentamista.

9. Euroopan komissio voi määrätä hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia Sveitsin oikeussubjekteille, jotka osallistuvat unionin ohjelman tai toimen toteuttamiseen unionin oikeuden mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Sveitsin rikoslain soveltamista.

10. Tämän artiklan moitteettoman täytäntöönpanon varmistamiseksi Euroopan komissio tai OLAF ja Sveitsin toimivaltaiset viranomaiset vaihtavat tietoja säännöllisesti ja kuulevat toisiaan jommankumman sopimuspuolen niin pyytäessä.

11. Sveitsin on nimettävä yhteyspiste tehokkaan yhteistyön ja tietojenvaihdon helpottamiseksi OLAFin kanssa.

12. Euroopan komission tai OLAFin ja Sveitsin toimivaltaisten viranomaisten välisessä tietojenvaihdossa on otettava asianmukaisesti huomioon luottamuksellisuusvaatimukset. Tietojenvaihtoon sisältyvät henkilötiedot on suojattava sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

13. Sveitsin toimivaltaisten viranomaisten on myös ilmoitettava Euroopan syyttäjänvirastolle, jäljempänä 'EPPO', kaikista tietoonsa tulleista tosiseikoista tai epäilyistä, jotka liittyvät sääntöjenvastaisuuteen, petokseen tai muuhun unionin taloudellisia etuja vahingoittavaan laittomaan toimintaan, jos kyseiset tosiseikat tai epäilyt koskevat tapausta, joka saattaa kuulua EPPOn toimivaltaan. Tapauksissa, joissa EPPO tai Sveitsi toteuttaa tutkimuksia tai oikeudellisia menettelyjä, jotka koskevat unionin tai Sveitsin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia tämän sopimuksen soveltamisalalla, Sveitsi ja unioni varmistavat tehokkaan keskinäisen avunannon sovellettavan oikeudellisen kehyksen mukaisesti, jotta niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat täyttää velvollisuutensa tutkia tällaisten rikosten tekijöitä ja niihin osallisia, asettaa heidät syytteeseen ja saattaa heidät tuomittaviksi tuomioistuimissaan.

13 artikla

11 ja 12 artiklan muuttaminen

Sekakomitea voi muuttaa 11 ja 12 artiklaa yhden tai useamman unionin toimielimen säädöksiin tehtyjen muutosten huomioon ottamiseksi.

14 artikla

Perintä ja täytäntöönpano

1. Euroopan komission päätökset, joilla asetetaan maksuvelvollisuus muille oikeushenkilöille tai luonnollisille henkilöille kuin valtioille unionin ohjelmista, toimista, hankkeista tai toiminnoista johtuvien vaateiden osalta, ovat täytäntöönpanokelpoisia Sveitsissä. Sveitsin hallituksen kyseiseen tehtävään nimeämä kansallinen viranomainen liittää tällaiseen päätökseen täytäntöönpanomääräyksen tutkimatta muuta kuin kyseisen päätöksen aitouden. Täytäntöönpanoon sovelletaan Sveitsin lakia ja menettelysääntöjä. Euroopan komission täytäntöönpanokelpoiset päätökset katsotaan 11 päivänä huhtikuuta 1889 annetussa velkojen perintää ja konkurssia koskevassa Sveitsin liittovaltion laissa tarkoitetuiksi täytäntöönpanokelpoisiksi asiakirjoiksi, eikä niitä voida tutkia asiakysymyksen osalta sveitsiläisissä tuomioistuimissa. Sveitsin hallitus ilmoittaa tämän artiklan soveltamista varten nimeämänsä kansallisen viranomaisen Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin tuomioistuimelle. Euroopan komissiolla on 15 artiklan mukaisesti oikeus ilmoittaa täytäntöönpanokelpoisista päätöksistä suoraan Sveitsissä asuville luonnollisille henkilöille ja Sveitsiin sijoittautuneille oikeushenkilöille.

2. Unionin ohjelmia, toimia, hankkeita tai toimintoja koskevaan sopimukseen sisältyvän välityslausekkeen soveltamiseksi annetut Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot ja määräykset ovat täytäntöönpanokelpoisia Sveitsissä samalla tavoin kuin 1 kohdassa tarkoitetut Euroopan komission päätökset.

3. Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta tutkia 1 kohdassa tarkoitettujen Euroopan komission päätösten laillisuus ja keskeyttää niiden täytäntöönpano. Virheellistä täytäntöönpanoa koskevien valitusten käsittely kuuluu kuitenkin Sveitsin tuomioistuinten toimivaltaan.

15 artikla

Viestintä ja tietojenvaihto

Unionin ohjelmien tai toimien täytäntöönpanoon tai niiden valvontaan osallistuvilla unionin toimielimillä ja elimillä on oikeus olla suoraan yhteydessä, myös sähköisten tiedonvaihtojärjestelmien kautta, Sveitsissä asuviin luonnollisiin henkilöihin tai sinne sijoittautuneisiin oikeushenkilöihin, jotka saavat unionin rahoitusta, sekä Sveitsissä asuviin tai sinne sijoittautuneisiin kolmansiin osapuoliin, jotka osallistuvat unionin varojen käyttöön. Tällaiset luonnolliset henkilöt, oikeushenkilöt ja kolmannet osapuolet voivat toimittaa suoraan unionin toimielimille ja elimille kaikki asiaa koskevat tiedot ja asiakirjat, jotka niiden on toimitettava unionin ohjelmaan tai toimeen sovellettavan unionin lainsäädännön ja kyseisen ohjelman tai toimen täytäntöönpanemiseksi tehtyjen sopimusten tai rahoitussopimusten perusteella.

16 artikla

Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä sekakomitea

1. Perustetaan unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä sekakomitea. Sekakomitean tehtävänä on

a) varmistaa tämän sopimuksen ja sen pöytäkirjojen moitteeton toiminta ja tosiasiallinen täytäntöönpano, myös arvioida ja tarkastella niiden täytäntöönpanoa ja erityisesti

   i) Sveitsin oikeussubjektien osallistumista unionin ohjelmiin ja toimiin tai niiden osiin ja suoriutumista niissä;

   ii) tarpeen mukaan keskinäistä avoimuuden tasoa, joka mahdollistaa kuhunkin sopimuspuoleen sijoittautuneiden oikeushenkilöiden osallistumisen toisen sopimuspuolen ohjelmiin, hankkeisiin, toimiin tai toimintoihin tai niiden osiin;

   iii) 7 artiklassa tarkoitetun rahoitusosuutta koskevan mekanismin ja tarvittaessa tämän sopimuksen pöytäkirjojen soveltamisalaan kuuluviin unionin ohjelmiin tai toimiin 9 artiklan mukaisesti sovellettavan automaattisen korjausmekanismin täytäntöönpanoa;

   iv) tietojenvaihtoa ja tarvittaessa mahdollisia kysymyksiä, jotka koskevat tulosten hyödyntämistä, mukaan lukien teollis- ja tekijänoikeudet;

   v) keskustella jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä sopimuspuolten soveltamista tai suunnittelemista rajoituksista, jotka koskevat pääsyä niiden tutkimus- ja innovointiohjelmiin, mukaan lukien erityisesti niiden strategisiin voimavaroihin, etuihin, autonomiaan tai turvallisuuteen liittyvät toimet;

   vi) tarkastella, miten yhteistyötä voitaisiin parantaa ja kehittää;

   vii) keskustella yhdessä tämän sopimuksen pöytäkirjojen soveltamisalaan kuuluviin unionin ohjelmiin tai toimiin liittyvän politiikan tulevista suuntaviivoista ja painopisteistä;

   viii) vaihtaa tietoja muun muassa uudesta lainsäädännöstä, päätöksistä tai kansallisista ohjelmista, jotka ovat merkityksellisiä tämän sopimuksen ja sen pöytäkirjojen täytäntöönpanon kannalta;

   ix) hyväksyä tämän sopimuksen pöytäkirjat, joissa vahvistetaan erityiset ehdot ja edellytykset Sveitsin osallistumiselle unionin ohjelmiin tai toimiin tai niiden osiin, tai muuttaa tällaisia pöytäkirjoja tarvittaessa tekemällä asiasta päätöksen;

   x) muuttaa tämän sopimuksen 11 ja 12 artiklaa erityisesti yhden tai useamman unionin toimielimen säädöksiin tehtyjen muutosten huomioon ottamiseksi tekemällä asiasta päätöksen;

b) varmistaa yhteistyössä terveysasioita koskevalla sopimuksella perustetun sekakomitean, jäljempänä 'terveyssekakomitea', kanssa tämän sopimuksen moitteeton toiminta ja tosiasiallinen täytäntöönpano siltä osin kuin on kyse Sveitsin osallistumisesta unionin terveysalan toimintaohjelmiin ([10]) ainoastaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, ja erityisesti

i) hyväksyä asiaankuuluvapöytäkirja tai muuttaa sitä terveyssekakomiteaa kuullen;

ii) ilmoittaa terveyssekakomitealle, kun sen kokousten esityslistoilla on asioita, jotka liittyvät unionin terveysalan toimintaohjelmaan.

2. Sekakomitean päätökset on tehtävä yksimielisesti. Päätökset sitovat sopimuspuolia.

3. Sekakomitea koostuu sopimuspuolten edustajista.

4. Sekakomitea voi tapauskohtaisesti päättää perustaa asiantuntijatason työryhmän tai neuvoa-antavan elimen avustamaan tämän sopimuksen täytäntöönpanossa.

5. Sekakomitean puheenjohtajina toimivat yhdessä molempien sopimuspuolten yksi edustaja.

6. Sekakomitean työskentely on jatkuvaa, ja se tapahtuu vaihtamalla millä tahansa viestintävälineellä merkityksellisiä tietoja erityisesti Sveitsin oikeussubjektien osallistumisesta ja suoriutumisesta. Sekakomitea voi erityisesti tarvittaessa suorittaa tehtävänsä kirjallisesti.

7. Sekakomitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa, vuorotellen Brysselissä ja Bernissä, elleivät puheenjohtajat toisin päätä. Se kokoontuu myös jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä. Puheenjohtajat voivat sopia, että sekakomitean kokous pidetään video- tai etäkokouksena.

8. Sekakomitea vahvistaa työjärjestyksensä ensimmäisessä kokouksessaan.

17 artikla

Voimaantulo

1. Sopimuspuolet ratifioivat tai hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämien sisäisten menettelyjen päätökseen saattamisesta.

2. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona viimeinen seuraavista välineistä on annettu tiedoksi:

a) henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen institutionaalinen pöytäkirja;

b) henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen muutospöytäkirja;

c) Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen institutionaalinen pöytäkirja;

d) Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen muutospöytäkirja;

e) Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen valtiontukipöytäkirja;

f) rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen institutionaalinen pöytäkirja;

g) rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen muutospöytäkirja;

([10]) Kaudella 2021–2027 tämä on EU4Health-ohjelma, joka on perustettu unionin terveysalan toimintaohjelman (EU4Health) perustamisesta kaudeksi 2021–2027 ja asetuksen (EU) N:o 282/2014 kumoamisesta annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/522 (EUVL L 107, 26.3.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj).

h) rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen valtiontukipöytäkirja;

i) maataloustuotteiden kaupasta tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton sopimuksen muutospöytäkirja;

j) vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroisesta tunnustamisesta tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen institutionaalinen pöytäkirja;

k) vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroisesta tunnustamisesta tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen muutospöytäkirja;

l) Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus Sveitsin säännöllisestä rahoitusosuudesta taloudellisten ja sosiaalisten erojen vähentämiseen Euroopan unionissa;

m) Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus Sveitsin valaliiton osallistumista Euroopan unionin avaruusohjelmaviraston toimintaan koskevista ehdoista ja edellytyksistä.

18 artikla

Väliaikainen soveltaminen

1. Sopimuspuolet soveltavat tätä sopimusta väliaikaisesti omien sisäisten menettelyjensä ja lainsäädäntönsä mukaisesti 1 päivästä tammikuuta 2025. Jos tämän sopimuksen allekirjoittamispäivä on 15 päivän marraskuuta 2025 jälkeen, sopimuspuolet soveltavat tätä sopimusta väliaikaisesti omien sisäisten menettelyjensä ja lainsäädäntönsä mukaisesti 1 päivästä tammikuuta 2026.

2. Tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2028, jos Sveitsi ei ole saattanut päätökseen 17 artiklassa lueteltujen välineiden voimaantulon edellyttämiä sisäisiä menettelyjään kyseiseen päivämäärään mennessä.

3. Jos tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen päättyy tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti, sopimuspuolet sopivat, että 7 artiklassa tarkoitettu Sveitsin toiminnallinen rahoitusosuus on maksettava ilman 8 artiklassa määrättyä mukautusta tai 9 artiklassa määrättyä korjausta.

4. Sopimuspuolet sopivat, että hankkeita tai toimia, joista on tehty oikeudellisia sitoumuksia tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen aikana jatketaan, kunnes ne on saatu päätökseen siinä määrätyin edellytyksin.

19 artikla

Keskeyttäminen

1. Unioni voi keskeyttää tämän sopimuksen pöytäkirjan soveltamisen unionin ohjelman tai toimen tai sen osan osalta,

a) jos Sveitsi ei täytä 5 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan ja tällaisella laiminlyönnillä on merkittävä vaikutus kyseisen ohjelman tai toimen taikka sen osan täytäntöönpanoon;

b) jos Sveitsi ei ole maksanut kyseisen ohjelman tai toimen mukaista rahoitusosuuttaan osittain tai kokonaan.

Jos maksu jätetään suorittamatta, mikä voi merkittävästi vaarantaa unionin ohjelman tai toimen täytäntöönpanon ja hallinnoinnin, Euroopan komissio lähettää virallisen muistutuskirjeen. Jos maksua ei suoriteta 20 arkipäivän kuluessa kyseisen virallisen muistutuskirjeen vastaanottamisesta, Euroopan komissio ilmoittaa tämän sopimuksen asiaankuuluvan pöytäkirjan soveltamisen keskeyttämisestä Sveitsille virallisella tiedoksiantokirjeellä, ja keskeyttäminen tulee voimaan 15 päivän kuluttua siitä, kun Sveitsi on vastaanottanut kyseisen tiedoksiannon;

c) terveysasioita koskevan sopimuksen 16 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa siltä osin kuin on kyse Sveitsin osallistumisesta unionin terveysalan toimintaohjelmaan.

2. Jos tämän sopimuksen pöytäkirjan soveltaminen keskeytetään, Sveitsin oikeussubjektit eivät voi osallistua myöntämismenettelyihin, joita ei ole vielä saatettu päätökseen keskeytyksen tullessa voimaan. Myöntämismenettely katsotaan päättyneeksi, kun sen tuloksena on tehty oikeudellisia sitoumuksia.

3. Tämän sopimuksen pöytäkirjan soveltamisen keskeyttäminen ei vaikuta Sveitsin oikeussubjektien kanssa ennen keskeytystä tehtyihin oikeudellisiin sitoumuksiin, jotka liittyvät asianomaiseen unionin ohjelmaan tai toimeen. Tämän sopimuksen asiaankuuluvaa pöytäkirjaa sovelletaan edelleen tällaisiin oikeudellisiin sitoumuksiin.

4. Unioni ilmoittaa Sveitsille välittömästi, kun se on vastaanottanut rahoitusosuuden koko määrän. Keskeyttäminen päättyy välittömästi kyseisen ilmoituksen jälkeen.

5. Siitä päivästä alkaen, jona tämän sopimuksen pöytäkirjan soveltamisen keskeyttäminen päättyy, Sveitsin oikeussubjektit voivat jälleen osallistua asianomaiseen unionin ohjelmaan tai toimeen liittyviin myöntämismenettelyihin, jos ne on käynnistetty kyseisen päivän jälkeen tai jos ne on käynnistetty ennen kyseistä päivää ja hakemusten jättämisen määräaika ei ole päättynyt.

6. Jos keskeytyksen aiheuttaneet olosuhteet jatkuvat kuuden kuukauden kuluttua 1 kohdan mukaisen keskeytyksen alkamisesta, unioni voi yksipuolisesti irtisanoa pöytäkirjan, jonka soveltaminen on keskeytetty, asianomaisen unionin ohjelman tai toimen tai sen osan osalta.

20 artikla

Sopimuksen irtisanominen

1. Kumpikin sopimuspuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla asiasta toiselle sopimuspuolelle.

2. Tämän sopimuksen voimassaolo päättyy kuuden kuukauden kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun kirjallisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

3. Jos tämä sopimus irtisanotaan tämän artiklan mukaisesti, sopimuspuolet sopivat seuraavaa:

a) hankkeet tai toimet, joista on tehty oikeudellisia sitoumuksia tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen ja ennen kuin se irtisanotaan, jatkuvat, kunnes ne on saatu päätökseen tässä sopimuksessa määrättyjen edellytysten mukaisesti;

b) unionin ohjelmaan tai toimeen liittyvä vuotuinen rahoitusosuus vuodelta N, jonka aikana sopimus irtisanotaan, maksetaan kokonaisuudessaan tämän sopimuksen 7 artiklan ja asiaankuuluvan pöytäkirjan asiaa koskevien sääntöjen mukaisesti. Mukauttamismekanismia sovellettaessa vuoden N asianomaisen ohjelman tai toimen toiminnallista rahoitusosuutta mukautetaan tämän sopimuksen 8 artiklan mukaisesti. Unionin ohjelmissa tai toimissa, joissa sovelletaan sekä mukauttamismekanismia että automaattista korjausmekanismia, vuoden N asiaankuuluvaa toiminnallista rahoitusosuutta mukautetaan tämän sopimuksen 8 artiklan mukaisesti ja korjataan sen 9 artiklan mukaisesti. Unionin ohjelmissa tai toimissa, joissa sovelletaan ainoastaan korjausmekanismia, vuoden N asiaankuuluvaa toiminnallista rahoitusosuutta korjataan tämän sopimuksen 9 artiklan mukaisesti. Vuodelta N maksettua osallistumismaksua, joka on suoritettu osana unionin asianomaisen ohjelman tai toimen rahoitusosuutta, ei mukauteta eikä korjata;

c) mukauttamismekanismia sovellettaessa tämän sopimuksen irtisanomisvuoden jälkeen tämän sopimuksen soveltamisvuosina maksettuja unionin ohjelman tai toimen toiminnallisia rahoitusosuuksia mukautetaan 8 artiklan mukaisesti. Unionin ohjelmissa tai toimissa, joissa sovelletaan sekä mukauttamismekanismia että automaattista korjausmekanismia, kyseisiä toiminnallisia rahoitusosuuksia mukautetaan 8 artiklan mukaisesti ja korjataan automaattisesti 9 artiklan mukaisesti. Unionin ohjelmissa tai toimissa, joissa sovelletaan ainoastaan automaattista korjausmekanismia, asiaankuuluvia toiminnallisia rahoitusosuuksia korjataan automaattisesti 9 artiklan mukaisesti.

4. Jollei 3 kohdasta muuta johdu, Sveitsin osallistuminen unionin terveysalan toimintaohjelmaan voidaan lopettaa terveysasioita koskevan sopimuksen 16 artiklassa määrätyissä tapauksissa.

5. Jollei 3 kohdasta muuta johdu, Sveitsin osallistuminen unionin terveysalan toimintaohjelmaan päättyy sinä päivänä, jona terveysasioita koskeva sopimus lakkaa olemasta voimassa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen mahdollisten päinvastaisten määräysten soveltamista.

6. Sopimuspuolet sopivat yhteisellä suostumuksella mahdollisista muista tämän sopimuksen irtisanomisen seurauksista.

21 artikla

Liite ja pöytäkirjat

Tämän sopimuksen liite ja pöytäkirjat ovat sen erottamattomia osia.

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakin, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

TÄMÄN VAKUUDEKSI tätä varten asianmukaisesti valtuutetut edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Съставено в Берн на десети ноември две хиляди двадесет и пета година.

Hecho en Berna, el diez de noviembre de dos mil veinticinco.

V Bernu dne desátého listopadu dva tisíce dvacet pět.

Udfærdiget i Bern den tiende november to tusind og femogtyve.

Geschehen zu Bern am zehnten November zweitausendfünfundzwanzig.

Kahe tuhande kahekümne viienda aasta novembrikuu kümnendal päeval Bernis.

Έγινε στη Βέρνη, στις δέκα Νοεμβρίου δύο χιλιάδες είκοσι πέντε.

Done at Berne, on the tenth day of November in the year two thousand and twenty-five.

Fait à Berne, le dix novembre deux mille vingt-cinq.

Arna dhéanamh i mBeirn, an deichiú lá de mhí na Samhna sa bhliain dhá mhíle a fiche cúig.

Sastavljeno u Bernu desetog studenoga godine dvije tisuće dvadeset pete.

Fatto a Berna, addì dieci novembre duemilaventicinque.

Bernē, divi tūkstoši divdesmit piektā gada desmitajā novembrī.

Priimta du tūkstančiai dvidešimt penktų metų lapkričio dešimtą dieną Berne.

Kelt Bernben, a kétezerhuszonötödik év november havának tizedik napján.

Magħmul f'Bern, fl-għaxar jum ta' Novembru fis-sena elfejn u ħamsa u għoxrin.

Gedaan te Bern, tien november tweeduizend vijfentwintig.

Sporządzono w Bernie dnia dziesiątego listopada roku dwa tysiące dwudziestego piątego.

Feito em Berna, em dez de novembro de dois mil e vinte e cinco.

Întocmit la Berna la zece noiembrie două mii douăzeci și cinci.

V Berne desiateho novembra dvetisícdvadsaťpäť.

V Bernu, desetega novembra dva tisoč petindvajset.

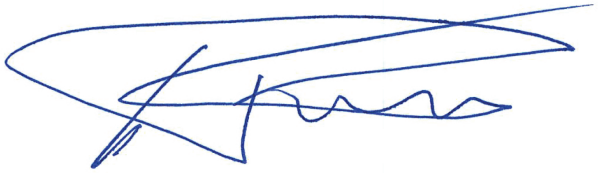
Tehty Bernissä kymmenentenä päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäviisi.

Som skedde i Bern den tionde november tjugohundratjugofem.

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Thar ceann an Aontais Eorpaigh
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

За Европейската общност за атомна енергия
Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
Za Evropské společenství pro atomovou energii
For Det Europæiske Atomenergifællesskab
Für die Europäische Atomgemeinschaft
Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
For the European Atomic Energy Community
Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
Thar ceann an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach
Za Europsku zajednicu za atomsku energiju
Per la Comunità europea dell'energia atomica
Eiropas Atomenerģijas Kopienas vārdā –
Europos atominės energijos bendrijos vardu
Az Európai Atomenergia-közösség részéről
F'isem il-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika
Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
W imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej
Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
Pentru Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
Za Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
Za Evropsko skupnost za atomsko energijo
Euroopan atomienergiajärjestön puolesta
För Europeiska atomenergigemenskapen

За Конфедерация Швейцария
Por la Confederación Suiza
Za Švýcarskou konfederaci
For Det Schweiziske Forbund
Für die Schweizerische Eidgenossenschaft
Šveitsi Konföderatsiooni nimel
Για την Ελβετική Συνομοσπονδία
For the Swiss Confederation
Pour la Confédération suisse
Thar ceann Cónaidhm na hEilvéise
Za Švicarsku Konfederaciju
Per la Confederazione Svizzera
Šveices Konfederācijas vārdā –
Šveicarijos Konfederacijos vardu
A Svájci Államszövetség részéről
Għall-Konfederazzjoni Żvizzera
Voor de Zwitserse Bondsstaat
W imieniu Konfederacji Szwajcarskiej
Pela Confederação Suíça
Pentru Confederaţia Elveţiană
Za Švajčiarsku konfederáciu
Za Švicarsko konfederacijo
Sveitsin valaliiton puolesta
För Schweiziska edsförbundet

LIITE

LIITE RAHOITUKSEN TOTEUTTAMISTA KOSKEVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ

1. Euroopan komissio ilmoittaa Sveitsille mahdollisimman pian ja viimeistään kunkin varainhoitovuoden 16 päivänä huhtikuuta seuraavat tiedot kustakin sellaisesta unionin ohjelmasta, toimesta tai niiden osasta, johon Sveitsi osallistuu:

   a) niiden kyseisen vuoden lopullisesti vahvistetussa unionin talousarviossa olevien budjettikohtien maksusitoumusmäärärahojen määrät, jotka kattavat Sveitsin osallistumisen tämän sopimuksen pöytäkirjojen mukaisesti, ja tarvittaessa niiden ulkoisiin käyttötarkoitukseensa sidottuihin tuloihin perustuvien määrärahojen määrä, jotka eivät ole peräisin muiden rahoittajien rahoitusosuudesta kyseisissä budjettikohdissa;

   b) tämän sopimuksen 7 artiklassa tarkoitetun osallistumismaksun määrä;

   c) tämän sopimuksen pöytäkirjoihin sisältyvän ohjelman täytäntöönpanon vuodesta N +1 alkaen varainhoitovuotta N vastaavien maksusitoumusmäärärahojen toteuttaminen ja vapautettujen sitoumusten määrä;

   d) niiden ohjelmien ja ohjelmien osien osalta, joihin sovelletaan tämän sopimuksen 9 artiklaa, ja siltä osin kuin tällaiset tiedot ovat tarpeen automaattisen korjauksen laskemiseksi, Sveitsin oikeussubjektien hyväksi tehtyjen sitoumusten taso eriteltynä talousarviomäärärahojen vastaavan vuoden ja asiaan liittyvien sitoumusten kokonaismäärän mukaan.

   Euroopan komissio toimittaa talousarvioesityksensä perusteella arvion a ja b alakohdassa tarkoitetuista tiedoista mahdollisimman pian ja jos mahdollista kesäkuun aikana ja viimeistään kunkin varainhoitovuoden syyskuun 1 päivänä.

2. Rahoituspyyntöjen kokonaisarvo tiettynä vuonna määritetään soveltamalla tämän sopimuksen 7 artiklan mukaisesti laskettua vuotuista määrää, mukaan lukien unionin ohjelmaan mahdollisesti sovellettavat tämän sopimuksen 8 artiklan mukaiset mukautukset ja unionin ohjelmaan mahdollisesti sovellettavat tämän sopimuksen 9 artiklan mukaiset korjaukset.

   Tämän kohdan soveltaminen ei vaikuta tämän sopimuksen 9 artiklan mukaisen automaattisen korjauksen laskemiseen.

3. Euroopan komissio esittää Sveitsille viimeistään 16 päivänä huhtikuuta ja, jos sitä sovelletaan unionin ohjelmaan, aikaisintaan 22 päivänä lokakuuta ja viimeistään 31 päivänä lokakuuta kunakin varainhoitovuonna rahoituspyynnön, joka vastaa Sveitsin tämän sopimuksen mukaista rahoitusosuutta kunkin sellaisen unionin ohjelman tai toimen tai niiden osan osalta, johon Sveitsi osallistuu.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettu rahoituspyyntö on jaoteltava eriin seuraavasti:

   a) vuoden ensimmäisen erän, joka liittyy 16 päivään huhtikuuta mennessä esitettävään rahoituspyyntöön, on oltava enintään yhtä suuri kuin 1 kohdassa tarkoitettu arvio kyseisen ohjelman vuotuisesta rahoitusosuudesta.

      Sveitsi maksaa kyseisessä rahoituspyynnössä ilmoitetun määrän viimeistään 60 päivän kuluttua rahoituspyynnön esittämisestä;

   b) jos sellaista sovelletaan, vuoden toisen erän, joka liittyy aikaisintaan 22 päivänä lokakuuta ja viimeistään 31 päivänä lokakuuta mennessä esitettävään rahoituspyyntöön, on vastattava 1 kohdassa tarkoitetun määrän ja 3 kohdassa tarkoitetun määrän välistä erotusta, jos 3 kohdassa tarkoitettu määrä on suurempi. Sveitsi maksaa kyseisessä rahoituspyynnössä ilmoitetun määrän viimeistään 21 päivänä joulukuuta.

   Sveitsi voi suorittaa erilliset maksut kutakin ohjelmaa ja tointa varten.

5. Jos tätä sopimusta aletaan soveltaa väliaikaisesti vuonna 2025, Euroopan komissio esittää sen ensimmäisenä täytäntöönpanovuonna yhden rahoituspyynnön 60 päivän kuluessa tämän sopimuksen allekirjoittamisesta ja viimeistään 10 päivänä joulukuuta 2025.

6. Jos tätä sopimusta aletaan soveltaa väliaikaisesti vuonna 2025, Sveitsi maksaa 5 kohdan mukaisessa rahoituspyynnössä ilmoitetun määrän 30 päivän kuluessa rahoituspyynnön esittämisestä ja viimeistään 21 päivänä joulukuuta 2025.

7. Jos Sveitsin osallistuminen päättyy tämän sopimuksen 20 artiklan nojalla, osallistumisen päättymistä edeltävään ajanjaksoon liittyvät maksut erääntyvät maksettaviksi. Euroopan komissio esittää erääntynyttä määrää koskevan rahoituspyynnön viimeistään kuukauden kuluttua osallistumisen päättymisen voimaantulosta. Sveitsi maksaa kyseisen määrän 60 päivän kuluessa rahoituspyynnön esittämisestä.

8. Jos rahoitusosuuden maksu viivästyy, Sveitsi maksaa maksamattomasta määrästä viivästyskorkoa eräpäivästä siihen päivään, jona kyseinen maksamatta oleva määrä maksetaan kokonaisuudessaan.

9. Saamisiin, joita ei ole maksettu eräpäivänä, sovelletaan *Euroopan unionin virallisen lehden* C-sarjassa julkaistua Euroopan keskuspankin perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamaa korkoa, joka on voimassa erääntymiskuukauden ensimmäisenä päivänä, tai joka on 0 prosenttia sen mukaan, kumpi näistä on korkeampi, korotettuna 3,5 prosenttiyksiköllä.

PÖYTÄKIRJA 1

OSALLISTUMINEN HORISONTTI EUROOPPA -OHJELMAAN, EURATOM-OHJELMAAN, DIGITAALINEN EUROOPPA -OHJELMAAN JA ERASMUS+ -OHJELMAAN

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖT

1 artikla

Ohjelmat, joihin Sveitsi osallistuu

1. Sveitsi osallistuu assosioituneena maana seuraavilla perussäädöksillä perustettuihin unionin ohjelmiin ja toimiin tai niiden osiin ja edistää niitä:

a) tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä asetusten (EU) N:o 1290/2013 ja (EU) N:o 1291/2013 kumoamisesta 28 päivänä huhtikuuta 2021 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/695 ([1]), jäljempänä ’Horisontti Eurooppa -ohjelma’ –Horisontti Eurooppa -ohjelmaa toteutetaan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” täytäntöönpanoa koskevan erityisohjelman perustamisesta ja päätöksen 2013/743/EU kumoamisesta 10 päivänä toukokuuta 2021 annetulla neuvoston päätöksellä (EU) 2021/764 ([2]) perustetulla erityisohjelmalla – sellaisina kuin mainitut säädökset ovat ajantasaisimpina toisintoina; sekä osallistuu Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutista 20 päivänä toukokuuta 2021 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/819 ([3]) perustetun Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin rahoitukseen;

b) tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaa ”Horisontti Eurooppa” täydentävän Euroopan atomienergiayhteisön tutkimus- ja koulutusohjelman perustamisesta vuosiksi 2021–2025 sekä asetuksen (Euratom) 2018/1563 kumoamisesta 10 päivänä toukokuuta 2021 annettu neuvoston asetus (Euratom) 2021/765 ([4]), jäljempänä ’Euratom-ohjelma’, sellaisena kuin se on ajantasaisimpana toisintona;

c) digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja päätöksen (EU) 2015/2240 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2021 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/694 ([5]), jäljempänä ’digitaalinen Eurooppa -ohjelma’, sellaisena kuin se on ajantasaisimpana toisintona;

d) unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman Erasmus+ perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1288/2013 kumoamisesta 20 päivänä toukokuuta 2021 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/817 ([6]), jäljempänä ’Erasmus+ -ohjelma’, sellaisena kuin se on ajantasaisimpana toisintona.

2. Tätä pöytäkirjaa ei sovelleta myöntämismenettelyihin, joilla pannaan täytäntöön seuraavien vuosien talousarviositoumuksia:

a) vuodet 2021, 2022, 2023 tai 2024 tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuissa unionin ohjelmissa tai toimissa tai niiden osissa;

b) vuodet 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 tai 2026 tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetussa unionin ohjelmassa.

([1]) EUVL L 170, 12.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj.
([2]) EUVL L 167 I, 12.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/764/oj.
([3]) EUVL L 189, 28.5.2021, s. 61, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/819/oj.
([4]) EUVL L 167 I, 12.5.2021, s. 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/765/oj.
([5]) EUVL L 166, 11.5.2021, s. 1, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj.
([6]) EUVL L 189, 28.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj.

2 artikla

Sveitsin osallistumisen kesto

1. Sveitsi osallistuu unionin ohjelmiin ja toimiin tai niiden osiin, joihin viitataan

a) tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa, 1 päivästä tammikuuta 2025 tai muusta tämän pöytäkirjan erityisessä osastossa mahdollisesti määrätystä päivämäärästä ohjelmien, toimien tai niiden osien jäljellä olevan keston ajan tai monivuotisen rahoituskehyksen 2021–2027 loppuun saakka sen mukaan, kumpi on lyhyempi;

b) tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdan d alakohdassa, 1 päivästä tammikuuta 2027 ohjelmien, toimien tai niiden osien jäljellä olevan keston ajan tai monivuotisen rahoituskehyksen 2021–2027 loppuun saakka sen mukaan, kumpi on lyhyempi, tämän pöytäkirjan 14 artiklassa määrätyin edellytyksin.

2. Sveitsi tai Sveitsin oikeussubjektit ovat tukikelpoisia tämän sopimuksen 4 artiklassa vahvistetuin edellytyksin niiden unionin myöntämismenettelyjen osalta, joilla pannaan täytäntöön tämän pöytäkirjan 1 artiklassa tarkoitettuihin ohjelmiin ja toimiin tai niiden osiin liittyvät talousarviositoumukset tämän artiklan 1 kohdassa vahvistetuissa aikarajoissa.

Tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen unionin ohjelmien ja toimien tai niiden osien osalta Sveitsi tai Sveitsin oikeussubjektit eivät voi saada unionin rahoitusta sellaisten unionin myöntämismenettelyjen nojalla, joilla pannaan täytäntöön vuosien 2021, 2022, 2023 tai 2024 talousarviositoumuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden kuin assosioituneiden maiden oikeussubjekteihin sovellettavia tukikelpoisuussääntöjä, jotka vahvistetaan perussäädöksessä tai muissa unionin ohjelman tai toimen täytäntöönpanoa koskevissa säännöissä.

Tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen unionin ohjelmien ja toimien tai niiden osien osalta Sveitsi tai Sveitsin oikeussubjektit eivät voi saada unionin rahoitusta sellaisten unionin myöntämismenettelyjen nojalla, joilla pannaan täytäntöön vuosien 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 tai 2026 talousarviositoumuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden kuin assosioituneiden kolmansien maiden oikeussubjekteihin sovellettavia tukikelpoisuussääntöjä, jotka vahvistetaan perussäädöksessä tai muissa unionin ohjelman tai toimen täytäntöönpanoa koskevissa säännöissä.

3 artikla

Loppumääräykset

Tämä pöytäkirja on voimassa niin kauan kuin on tarpeen kaikkien tämän pöytäkirjan 1 artiklassa luetelluista ohjelmista rahoitettujen hankkeiden, toimien, toimintojen tai niiden osien, kaikkien unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi tarvittavien toimien ja kaikkien tämän pöytäkirjan täytäntöönpanosta johtuvien sopimuspuolten välisten rahoitusvelvoitteiden saattamiseksi päätökseen.

Tämän pöytäkirjan voimassaoloa jatketaan ja sitä sovelletaan kaudella 2026–2027 samoin ehdoin ja edellytyksin Euratom-ohjelmaa seuraavaan ohjelmaan, jollei jompikumpi sopimuspuoli ilmoita kolmen kuukauden kuluessa kyseisen seuraajaohjelman julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* päätöksestään olla jatkamatta tämän pöytäkirjan soveltamista kyseiseen seuraajaohjelmaan. Jos tällainen ilmoitus tehdään, tätä pöytäkirjaa ei sovelleta Euratom-ohjelman seuraajaan 1 päivästä tammikuuta 2026.

4 artikla

Liite

Tämän pöytäkirjan liite on erottamaton osa tätä pöytäkirjaa.

II OSA

UNIONIN OHJELMIIN OSALLISTUMISTA KOSKEVAT ERITYISEHDOT JA -EDELLYTYKSET

1 OSASTO

HORISONTTI EUROOPPA -OHJELMA JA SITÄ TÄYDENTÄVÄ EURATOM-OHJELMA

5 artikla

Horisontti Eurooppa -ohjelmaan ja sitä täydentävään Euratom-ohjelmaan osallistumista koskevat erityisehdot ja -edellytykset

1. Ennen kuin komissio päättää, voivatko Sveitsin oikeussubjektit osallistua unionin strategisiin voimavaroihin, etuihin, autonomiaan tai turvallisuuteen liittyviin toimiin asetuksen (EU) 2021/695 22 artiklan 5 kohdan nojalla, Euroopan komissio voi pyytää tiettyjä tietoja tai takeita, kuten

a) tieto siitä, onko unionin oikeussubjekteille myönnetty tai myönnetäänkö niille vastavuoroinen pääsy Sveitsin nykyisiin ja suunniteltuihin ohjelmiin, hankkeisiin, toimiin, toimintoihin tai niiden osiin, jotka vastaavat Horisontti Eurooppa -ohjelman asianomaista toimea;

b) tieto siitä, onko Sveitsillä käytössä kansallinen sijoitusten seurantamekanismi, ja takeet siitä, että Sveitsin viranomaiset raportoivat Euroopan komissiolle ja kuulevat Euroopan komissiota kaikista mahdollisista tapauksista, joissa ne ovat tällaista mekanismia soveltaessaan tulleet tietoisiksi suunnitelluista ulkomaisista sijoituksista tai hankinnoista, joita toteuttaa Sveitsin ulkopuolelle sijoittautunut tai sen ulkopuolelta johdettu oikeussubjekti ja jotka koskevat Sveitsin oikeussubjektia, joka on saanut Horisontti Eurooppa -ohjelmasta tai Euratom-ohjelmasta rahoitusta toimiin, jotka liittyvät unionin strategisiin voimavaroihin, etuihin, autonomiaan tai turvallisuuteen, edellyttäen, että Euroopan komissio toimittaa Sveitsille luettelon asiaankuuluvista Sveitsin oikeussubjekteista sen jälkeen, kun avustussopimukset kyseisten oikeussubjektien kanssa on allekirjoitettu; ja

c) takeet siitä, ettei toimen aikana eikä neljään vuoteen sen päättymisen jälkeen mihinkään Sveitsin oikeussubjektien asianomaisten toimien yhteydessä kehittämiin tuloksiin, teknologioihin, palveluihin ja tuotteisiin sovelleta rajoituksia, jotka koskevat niiden vientiä jäsenvaltioihin; Sveitsi jakaa ajan tasalla olevan luettelon vientirajoitusten kohteista vuosittain toimen aikana ja neljän vuoden ajan sen päättymisen jälkeen.

2. Sveitsin oikeussubjektit voivat osallistua Euroopan komission Yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) toimiin unionin oikeussubjekteihin sovellettavia ehtoja ja edellytyksiä vastaavin ehdoin, paitsi jos rajoitukset ovat tarpeen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi 1 kohdan täytäntöönpanosta johtuvan osallistumisen laajuuden kanssa.

3. Kun unioni panee täytäntöön Horisontti Eurooppa -ohjelmaa soveltamalla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 185 ja 187 artiklaa, Sveitsi ja Sveitsin oikeussubjektit voivat osallistua kyseisten määräysten nojalla luotuihin oikeudellisiin rakenteisiin niiden unionin säädösten mukaisesti, jotka on hyväksytty tai hyväksytään kyseisten oikeudellisten rakenteiden perustamiseksi.

4. Sveitsille tiedotetaan säännöllisesti JRC:n toimista, jotka liittyvät Sveitsin osallistumiseen kuhunkin ohjelmaan, ja erityisesti JRC:n monivuotisista työohjelmista. Korkean tason edustaja Sveitsistä kutsutaan tarkkailijaksi JRC:n hallintoneuvoston kokouksiin, joissa käsitellään Sveitsin osallistumista kuhunkin ohjelmaan.

5. Sveitsin oikeussubjektien osallistumiseen osaamis- ja innovaatioyhteisöihin tämän sopimuksen 4 artiklan mukaisesti sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/819 ([7]) tai kyseisen asetuksen korvaavaa unionin säädöstä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöstä (EU) 2021/820 ([8]).

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/819, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutista (EUVL L 189, 28.5.2021, s. 61, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/819/oj).

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2021/820, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) strategisesta innovaatio-ohjelmasta 2021–2027: Euroopan innovointikykyjen ja -valmiuksien edistäminen ja päätöksen N:o 1312/2013/EU kumoamisesta (EUVL L 189, 28.5.2021, s. 91, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/820/oj).

6. Sveitsin edustajilla on oikeus osallistua tarkkailijoina neuvoston päätöksen (EU) 2021/764 14 artiklassa ja neuvoston asetuksen (Euratom) 2021/765 16 artiklassa tarkoitetun komitean kokouksiin ilman äänioikeutta ja Sveitsiä koskevien asioiden osalta, kun kyseinen komitea keskustelee Horisontti Eurooppa -ohjelman ja Euratom-ohjelman täytäntöönpanoon liittyvistä kysymyksistä. Tällainen osallistuminen tapahtuu tämän sopimuksen 6 artiklan mukaisesti. Sveitsin edustajille kyseisen komitean kokouksista aiheutuvat matkakulut korvataan turistiluokan hinnan mukaan. Kaikissa muissa asioissa matka- ja oleskelukustannusten korvaamiseen sovelletaan samoja sääntöjä kuin jäsenvaltioiden edustajiin.

6 artikla

Vastavuoroisuus

Unioniin sijoittautuneet oikeushenkilöt voivat osallistua Horisontti Eurooppa -ohjelmaa ja Euratom-ohjelmaa vastaaviin Sveitsin ohjelmiin, hankkeisiin, toimiin, toimintoihin, muihin toimenpiteisiin tai niiden osiin Sveitsin lakien ja määräysten mukaisesti.

Sveitsin vastaavia ohjelmia, hankkeita, toimia, toimintoja, muita toimenpiteitä tai niiden osia koskeva ei-tyhjentävä luettelo esitetään tämän pöytäkirjan liitteessä.

Sveitsin unioniin sijoittautuneille oikeushenkilöille myöntämään rahoitukseen sovelletaan tutkimusta ja innovointia koskevien ohjelmien, hankkeiden, toimien, toimintojen, muiden toimenpiteiden tai niiden osien toimintaa koskevia Sveitsin lakeja ja määräyksiä. Jos rahoitusta ei myönnetä, unioniin sijoittautuneet oikeushenkilöt voivat osallistua omilla varoillaan.

7 artikla

Avoin tiede

Sopimuspuolten on vastavuoroisesti edistettävä ja parannettava avoimen tieteen käytäntöjä ohjelmissaan, hankkeissaan, toimissaan tai toiminnoissaan tai niiden osissa Horisontti Eurooppa -ohjelman ja Euratom-ohjelman sääntöjen ja Sveitsin sovellettavien lakien ja asetusten mukaisesti.

8 artikla

Horisontti Eurooppa -ohjelman rahoitusta koskevat edellytykset

1. Horisontti Eurooppa -ohjelmaan sovelletaan tämän sopimuksen 8 artiklaa.

2. Horisontti Eurooppa -ohjelmaan sovelletaan tämän sopimuksen 9 artiklaa.

3. Tämän sopimuksen 9 artiklassa ja tässä artiklassa tarkoitetun automaattisen korjauksen laskemiseen sovelletaan seuraavia yksityiskohtaisia järjestelyjä:

a) ’kilpailuun perustuvilla avustuksilla’ tarkoitetaan avustuksia, jotka myönnetään ehdotuspyyntöjen perusteella, kun lopulliset edunsaajat voidaan yksilöidä automaattisen korjauksen laskentahetkellä; kolmansille osapuolille myönnettävää varainhoitoasetuksen 207 artiklan mukaista rahoitustukea ei oteta tässä huomioon;

b) jos oikeudellinen sitoumus allekirjoitetaan konsortion kanssa, oikeudellisen sitoumuksen alustavien määrien vahvistamiseen käytetään avustussopimuksen talousarvion suuntaa-antavan jakauman mukaisia kumulatiivisia määriä, jotka on osoitettu edunsaajille, jotka ovat Sveitsin oikeussubjekteja;

c) kaikki kilpailuun perustuvia avustuksia vastaavat oikeudellisten sitoumusten määrät on vahvistettava käyttäen Euroopan komission sähköistä eCorda-järjestelmää ja määriä koskevat tiedot on poimittava vuoden N+2 helmikuun toisena keskiviikkona;

d) ’muilla kuin toimeen liittyvillä kustannuksilla’ tarkoitetaan Horisontti Eurooppa -ohjelman muita kustannuksia kuin kilpailuun perustuvia avustuksia, mukaan lukien tukimenot, ohjelmakohtainen hallinto ja muut toimet;

e) lopullisina tuensaajina oleville kansainvälisille järjestöille oikeushenkilöinä myönnetyt määrät katsotaan muiksi kuin toimeen liittyviksi kustannuksiksi.

4. Automaattista korjausmekanismia sovelletaan seuraavasti:

a) vuoden N osalta toteutettaviin maksusitoumusmäärärahoihin, joita on korotettu tämän sopimuksen 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti, sovelletaan automaattisia korjauksia, jotka perustuvat tämän artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetusta eCorda-järjestelmästä peräisin oleviin vuotta N ja vuotta N+1 koskeviin tietoihin vuonna N+2 sen jälkeen, kun mahdolliset tämän sopimuksen 8 artiklan mukaiset mukautukset on tehty Horisontti Eurooppa -ohjelmaa koskevaan Sveitsin rahoitusosuuteen; huomioon otetaan niiden kilpailuun perustuvien avustusten määrä, joita koskevat tiedot ovat saatavilla korjauksen laskentahetkellä;

b) vuodesta N+2 alkaen ja vuoteen 2029 saakka automaattisen korjauksen määrä vuodelle N saadaan laskemalla seuraavien välinen erotus:

i) kilpailuun perustuvien avustusten kokonaismäärä, joka on jaettu Sveitsille tai Sveitsin oikeussubjekteille vuoden N talousarviomäärärahoja koskevien maksusitoumusten mukaisesti; ja

ii) Sveitsin vuoden N mukautetun toiminnallisen rahoitusosuuden määrä kerrottuna seuraavien tekijöiden välisellä suhteella:

A. kilpailuun perustuvien avustusten määrä vuoden N maksusitoumusmäärärahoista, joita on korotettu tämän sopimuksen 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti; ja

B. vuoden N hyväksyttyjen talousarvion maksusitoumusmäärärahojen kokonaismäärä, johon sisältyvät muut kuin toimeen liittyvät kustannukset.

Jos 8 artiklan mukaisesti tehdään mukautuksia sellaisia tilanteita varten, joissa Sveitsin oikeussubjekteja ei oteta huomioon, vastaavia kilpailuun perustuvia avustusmääriä ei oteta huomioon laskelmissa.

5. Jos Sveitsin tietyn vuoden N toiminnallisen rahoitusosuuden osalta tämän sopimuksen 9 artiklan 2 kohdassa vahvistetun menetelmän mukaisesti laskettu erotus on negatiivinen ja absoluuttisina lukuina yli 8 prosenttia vuoden N vastaavasta toiminnallisesta rahoitusosuudesta, Sveitsin tulevasta toiminnallisesta rahoitusosuudesta vuonna N+2 vähennetään 9 artiklan 2 kohdassa vahvistetun menetelmän mukaisesti vuoden N osalta lasketun absoluuttisen määrän ja sen määrän, joka vastaa 8:aa prosenttia vuoden N vastaavasta toiminnallisesta rahoitusosuudesta, välinen erotus.

Tämän pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ajanjakson päätyttyä tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja tulevien toiminnallisten rahoitusosuuksien vähennyksiä sovelletaan Sveitsin toiminnallisiin rahoitusosuuksiin seuraavassa ohjelmassa, johon Sveitsi osallistuu.

Jos Sveitsin toiminnallista rahoitusosuutta mukautetaan vuonna N+ 2 ensimmäisen ja toisen alakohdan mukaisesti, tällainen mukautus otetaan huomioon laskettaessa vuotuista määrää vuodelle N+2 rahoituksen toteuttamista koskevia määräyksiä koskevan tämän sopimuksen liitteen 4 kohdan mukaisesti.

9 artikla

Euratom-ohjelman rahoitusta koskevat edellytykset

1. Horisontti Eurooppa -ohjelmaa täydentävään Euratom-ohjelmaan ei sovelleta tämän sopimuksen 8 artiklaa.

2. Horisontti Eurooppa -ohjelmaa täydentävään Euratom-ohjelmaan ei sovelleta tämän sopimuksen 9 artiklaa.

3. Poiketen siitä, mitä tämän sopimuksen 7 artiklan 7 kohdassa määrätään, Euratom-ohjelmaan osallistumisen toiminnallisen rahoitusosuuden laskennassa vuosina 2025, 2026 ja 2027 sovellettava jakoperuste on 95,4 prosenttia tämän sopimuksen 7 artiklan 6 kohdassa määritellystä jakoperusteesta.

2 OSASTO

OSALLISTUMINEN DIGITAALINEN EUROOPPA -OHJELMAAN

10 artikla

Assosiaation laajuus

Sveitsi osallistuu assosioituneena maana asetuksen (EU) 2021/694 3 artiklassa tarkoitettuihin Digitaalinen Eurooppa -ohjelman erityistavoitteisiin 1 (suurteholaskenta), 2 (tekoäly), 4 (pitkälle viety digitaalinen osaaminen) ja 5 (digitaalisten valmiuksien ja yhteentoimivuuden käyttöönotto ja paras käyttö sekä yhteentoimivuus) ja edistää niitä.

11 artikla

Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaan osallistumista koskevat erityisehdot ja -edellytykset

1. Ennen kuin Euroopan komissio päättää, voivatko Sveitsin oikeussubjektit osallistua unionin toimeen, johon osallistumista on asetuksen (EU) 2021/694 12 artiklan 6 kohdan nojalla rajoitettu asianmukaisesti perustelluista syistä, Euroopan komissio voi pyytää tiettyjä tietoja tai takeita, kuten

a) tieto siitä, onko unionin oikeussubjekteille myönnetty tai myönnetäänkö niille vastavuoroinen pääsy Sveitsin nykyisiin ja suunniteltuihin ohjelmiin, hankkeisiin tai toimiin, jotka vastaavat Digitaalinen Eurooppa -ohjelman asianomaista toimea;

b) tieto siitä, onko Sveitsillä kansallinen sijoitusten seurantamekanismi, ja takeet siitä, että Sveitsin viranomaiset raportoivat Euroopan komissiolle ja kuulevat Euroopan komissiota kaikista mahdollisista tapauksista, joissa ne ovat tällaista mekanismia soveltaessaan tulleet tietoisiksi suunnitelluista ulkomaisista sijoituksista tai hankinnoista, joita toteuttaa Sveitsin ulkopuolelle sijoittautunut tai sen ulkopuolelta johdettu oikeussubjekti ja jotka koskevat Sveitsin oikeussubjektia, joka on saanut Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta rahoitusta toimiin, edellyttäen, että Euroopan komissio toimittaa Sveitsille luettelon asiaankuuluvista Sveitsiin sijoittautuneista Sveitsin oikeushenkilöistä sen jälkeen, kun avustussopimukset kyseisten oikeushenkilöiden kanssa on allekirjoitettu; ja

c) takeet siitä, ettei mihinkään Sveitsiin sijoittautuneiden oikeussubjektien asianomaisten toimien yhteydessä kehittämiin tuloksiin, teknologioihin, palveluihin tai tuotteisiin sovelleta rajoituksia, jotka koskevat niiden vientiä jäsenvaltioihin, toimen aikana eikä neljään vuoteen sen päättymisen jälkeen; Sveitsi jakaa ajan tasalla olevan luettelon kansallisten vientirajoitusten kohteista vuosittain toimen aikana ja neljän vuoden ajan sen päättymisen jälkeen.

2. Jos ehdotuspyynnön ehdot rajoittavat osallistumista toimeen asetuksen (EU) 2021/694 12 artiklan 6 kohdan mukaisten unionin turvallisuuteen liittyvien seikkojen vuoksi, Euroopan komissio voi pyytää Sveitsiltä tiettyjä tietoja tai takeita arvioidakseen, riittävätkö asiaankuuluvien oikeussubjektien antamat takeet siitä, että niiden osallistuminen toimeen ei vaikuttaisi kielteisesti unionin turvallisuuteen.

3. Kun unioni panee täytäntöön Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaa soveltamalla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 185 ja 187 artiklaa, Sveitsi ja Sveitsin oikeushenkilöt voivat osallistua kyseisten määräysten nojalla luotuihin oikeudellisiin rakenteisiin niiden unionin säädösten mukaisesti, jotka on hyväksytty tai hyväksytään kyseisten oikeudellisten rakenteiden perustamiseksi.

12 artikla

Vastavuoroisuus

Unioniin sijoittautuneet oikeushenkilöt voivat osallistua Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaa vastaaviin Sveitsin ohjelmiin, hankkeisiin, toimiin, toimintoihin, muihin toimenpiteisiin tai niiden osiin Sveitsin lakien ja määräysten mukaisesti.

Sveitsin vastaavia ohjelmia, hankkeita, toimia, toimintoja, muita toimenpiteitä tai niiden osia koskeva ei-tyhjentävä luettelo esitetään tämän pöytäkirjan liitteessä.

Sveitsin myöntämään rahoitukseen unioniin sijoittautuneille oikeushenkilöille sovelletaan tutkimusta ja innovointia koskevien ohjelmien, hankkeiden, toimien, toimintojen, muiden toimenpiteiden tai niiden osien toimintaa koskevia Sveitsin lakeja ja määräyksiä. Jos rahoitusta ei myönnetä, unioniin sijoittautuneet oikeushenkilöt voivat osallistua omilla varoillaan.

13 artikla

Rahoitusta koskevat edellytykset

Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaan ei sovelleta tämän sopimuksen 8 artiklaa.

3 OSASTO

OSALLISTUMINEN ERASMUS+ -OHJELMAAN

14 artikla

Erasmus+ -ohjelmaan osallistumista koskevat erityisehdot ja -edellytykset

Sveitsin osallistuminen Erasmus+ -ohjelmaan edellyttää kansallisen viranomaisen nimeämistä, kansallisen toimiston perustamista ja riippumattoman tarkastuselimen nimeämistä asetuksen (EU) 2021/817 26–29 artiklan mukaisesti.

Sveitsin osallistuminen Erasmus+ -ohjelmaan tulee voimaan päivänä, jona Euroopan komissio on hyväksynyt kansallisen toimiston vaatimustenmukaisuuden ennakkoarvioinnin asetuksen (EU) 2021/817 28 artiklan 2 kohdan nojalla.

15 artikla

Rahoitusta koskevat edellytykset

1. Erasmus+ -ohjelmaan ei sovelleta tämän sopimuksen 8 artiklaa.

2. Poiketen siitä, mitä tämän sopimuksen 7 artiklan 7 kohdassa määrätään, Erasmus+ -ohjelmaan osallistumisen toiminnallisen rahoitusosuuden laskennassa vuonna 2027 sovellettava jakoperuste on 70 prosenttia tämän sopimuksen 7 artiklan 6 kohdassa määritellystä jakoperusteesta.

LIITE

Luettelo Sveitsin vastaavista ohjelmista, hankkeista, toimista ja toiminnoista tai niiden osista

1. Seuraavan ei-tyhjentävän luettelon sisältämät Sveitsin ohjelmat, hankkeet, toimet ja toiminnot tai niiden osat katsotaan Horisontti Eurooppa -ohjelmaa ja Euratom-ohjelmaa vastaaviksi:
   - — Bridge Proof-of-Concept
   - — SNSF Project funding
   - — SNSF Health & well-being
   - — SNSF MARVIS
   - — SNSF International Co-Investigator Scheme
   - — SNSF National Centres of Competence in Research (NCCRs)
   - — Ambizione
   - — Spark
   - — Funding programmes FOT
   - — Sustained Scientific User Laboratory for Simulation and Data-based Science at CSCS (User Lab)
   - — Swiss Data Science Center
   - — Swiss Plasma Center / Swiss Fusion Hub
   - — Swiss Light Source SLS
   - — Swiss Spallation Neutron Source (SINQ)
   - — SμS muon source
   - — Swiss Research Infrastructure for Particle Physics CHRISP
   - — Swiss X-ray Free Electron Laser SwissFEL
   - — Swiss-Norwegian beamline (SNBL)
   - — SwissChips Initiative
   - — Swiss Twins
2. Seuraavan ei-tyhjentävän luettelon sisältämät Sveitsin ohjelmat, hankkeet, toimet ja toiminnot tai niiden osat katsotaan Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaa vastaaviksi:

[…]

PÖYTÄKIRJA 2

OSALLISTUMINEN ITERIÄ JA FUUSIOENERGIAN KEHITTÄMISTÄ VARTEN PERUSTETUN EUROOPPALAISEN YHTEISYRITYKSEN TOIMINTAAN SEKÄ ITER-SOPIMUKSEEN JA LAAJEMPAA LÄHESTYMISTAPAA KOSKEVAAN SOPIMUKSEEN

1 artikla

Assosiaation laajuus

Sveitsi osallistuu osakkaana ITERiä ja fuusioenergian kehittämistä varten perustettuun yhteisyritykseen, jäljempänä 'F4E', ja edistää sen toimintaa neuvoston päätöksen 2007/198/Euratom [1] 2 artiklan c alakohdan ja päätökseen liitetyn yhteisyrityksen perussäännön, jäljempänä 'F4E:n perussääntö', mukaisesti ja edistää hallitun ydinfuusion alan tulevaa tieteellistä ja teknologista yhteistyötä Sveitsin Euratom-ohjelmaan assosioimisen kautta.

2 artikla

Sveitsin osallistumisen kesto

1. Sveitsi osallistuu F4E:hen osakkaana 1 päivästä tammikuuta 2026 F4E:n olemassaolon ajan edellyttäen, että neuvoston päätöksessä 2007/198/Euratom säädetyt edellytykset täyttyvät.

2. Sveitsi tai Sveitsin oikeussubjektit ovat tukikelpoisia tämän sopimuksen 4 artiklassa vahvistetuin edellytyksin niiden unionin myöntämismenettelyjen osalta, joilla pannaan täytäntöön tämän pöytäkirjan 1 artiklassa tarkoitettuihin ohjelmiin ja toimintoihin tai niiden osiin liittyvät talousarviositoumukset tämän artiklan 1 kohdassa vahvistetuissa aikarajoissa. Sveitsi tai Sveitsin oikeussubjektit eivät voi saada unionin rahoitusta sellaisten unionin myöntämismenettelyjen nojalla, joilla pannaan täytäntöön vuosien 2021, 2022, 2023, 2024 ja 2025 talousarviositoumuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden kuin assosioituneiden kolmansien maiden oikeussubjekteihin sovellettavia tukikelpoisuussääntöjä, jotka vahvistetaan perussäädöksessä tai muissa F4E:n toiminnan toteuttamista koskevissa säännöissä.

3 artikla

ITERiä ja fuusioenergian kehittämistä varten perustetun eurooppalaisen yhteisyrityksen toimintaan osallistumista koskevat erityisehdot ja -edellytykset

1. Sen estämättä, mitä 29 päivänä helmikuuta 1968 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68 [2] vahvistettujen Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja unionin muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen 12 artiklan 2 kohdan a alakohdassa ja 82 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetään, F4E:n johtaja voi F4E:n perussäännön 10 artiklan mukaisesti nimittää F4E:n henkilöstöksi Sveitsin kansalaisia, joilla on täydet kansalaisoikeudet.

2. Sveitsillä on äänioikeus F4E:n hallintoneuvostossa, ja se suorittaa F4E:n vuotuisen osakasosuuden F4E:n perussäännön liitteen II mukaisesti.

3. Jollei tämän sopimuksen ja erityisesti 4 artiklan määräyksistä muuta johdu, Sveitsin oikeussubjektit voivat osallistua kaikkeen F4E:n toimintaan samoin edellytyksin kuin Euratomin oikeushenkilöt.

4. Sveitsin edustajat osallistuvat F4E:n kokouksiin F4E:n perussäännön mukaisesti.

5. Sveitsi soveltaa Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyä Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehtyä pöytäkirjaa (N:o 7) F4E:hen, sen johtajaan ja henkilöstöön niiden neuvoston päätöksen 2007/198/Euratom mukaisen toiminnan yhteydessä seuraavin järjestelyin:

[1] Neuvoston päätös 2007/198/Euratom, tehty 27 päivänä maaliskuuta 2007, eurooppalaisen yhteisyrityksen perustamisesta ITERiä ja fuusioenergian kehittämistä varten sekä etujen myöntämisestä perustettavalle yhteisyritykselle (EUVL L 90, 30.3.2007, s. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj).

[2] Neuvoston asetus (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68, annettu 29 päivänä helmikuuta 1968, Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta ja komission virkamiehiin väliaikaisesti sovellettavista erityistoimenpiteistä (EYVL L 56, 4.3.1968, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj).

a) soveltamisen ulottaminen Sveitsiin:

aina kun Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyssä pöytäkirjassa viitataan jäsenvaltioihin, viittausten katsotaan koskevan myös Sveitsiä, jollei seuraavista määräyksistä muuta johdu;

b) F4E:n vapauttaminen välillisistä veroista, arvonlisävero mukaan luettuna:

i) Sveitsin ulkopuolelle vietävät tavarat ja palvelut eivät kuulu Sveitsin arvonlisäveron piiriin; tavarat ja palvelut, jotka toimitetaan F4E:lle Sveitsissä sen virkakäyttöön, vapautetaan Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan toisen alakohdan mukaisesti arvonlisäverosta maksamalla se takaisin; vapautus arvonlisäverosta myönnetään, jos tavaroiden ja palvelujen laskussa tai vastaavassa asiakirjassa mainittu tosiasiallinen ostohinta on yhteensä vähintään 100 Sveitsin frangia (verot mukaan luettuna);

ii) arvonlisäveron palautusta varten Sveitsin veroviranomaisten arvonlisäveroasioista vastaavalle osastolle (*Administration fédérale des contributions, Division principale de la TVA*) esitetään tähän tarkoitetut sveitsiläiset lomakkeet; palautushakemukset käsitellään pääsääntöisesti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus ja siihen liittyvät tarvittavat asiakirjat on jätetty käsiteltäväksi;

c) menettely ITERiä varten perustetun eurooppalaisen yhteisyrityksen henkilöstöä koskevien sääntöjen soveltamiseksi:

i) Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 12 artiklan toisen alakohdan osalta Sveitsi vapauttaa kansallisen lainsäädäntönsä periaatteita noudattaen liittovaltion ja kantonien veroista sekä kunnallisista veroista palkat ja palkkiot, jotka unioni maksaa neuvoston asetuksen (Euratom, EHTY, ETY) N:o 549/69 ([3]) 2 artiklassa tarkoitetuille F4E:n virkamiehille ja muulle henkilöstölle ja joista unioni perii veroa omaan lukuunsa;

ii) Sveitsin ei katsota olevan jäsenvaltio tämän kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla, kun kyseessä on Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 13 artiklan soveltaminen;

iii) unionin virkamiehiin ja muuhun henkilöstöön sovellettavan sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvat F4E:n virkamiehet ja muu henkilöstö sekä heidän perheenjäsenensä eivät ole velvoitettuja kuulumaan Sveitsin sosiaaliturvajärjestelmän piiriin;

iv) Euroopan unionin tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta kaikissa kysymyksissä, jotka liittyvät F4E:n tai komission ja niiden henkilöstön välisiin suhteisiin asetuksen (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68 ja muiden työehdoista annettujen unionin säädösten soveltamisen osalta.

6. Sveitsi myöntää kaikki Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen liitteessä III määrätyt edut F4E:lle sen virallisen toiminnan puitteissa.

4 artikla

Rahoituksen valvonta

1. F4E:n ja Euroopan komission virkamiehillä ja muilla F4E:n ja Euroopan komission valtuuttamilla henkilöillä on oltava asianmukaiset mahdollisuudet tutustua toimitiloihin, töihin ja asiakirjoihin, myös sähköisessä muodossa, sekä kaikkiin tietoihin, joita tarvitaan tarkastusten suorittamiseen sekä unionin taloudellisia etuja suojaaviin toimenpiteisiin tämän sopimuksen 11 ja 12 artiklan mukaisesti. Kyseinen oikeus on mainittava selvästi sopimuksissa, jotka tehdään tässä pöytäkirjassa tarkoitettujen asiakirjojen soveltamiseksi.

2. Sveitsin toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat F4E:lle ja Euroopan komissiolle viipymättä kaikista tietoonsa saamista seikoista, jotka antavat aihetta epäillä, että tässä pöytäkirjassa tarkoitettuja asiakirjoja sovellettaessa tehtyjen sopimusten tekemiseen ja täytäntöönpanoon liittyy väärinkäytöksiä.

([3]) Neuvoston asetus (Euratom, EHTY, ETY) N:o 549/69, annettu 25 päivänä maaliskuuta 1969, niiden Euroopan yhteisöjen virkamiesten ja muun henkilöstön ryhmien määräämisestä, joihin sovelletaan Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 12 artiklan, 13 artiklan toisen kohdan ja 14 artiklan määräyksiä (EYVL 74, 27.3.1969, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1969/549/2010-01-01).

3. F4E tai Euroopan komissio voi määrätä hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia varainhoitoasetuksen ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 ([4]) mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Sveitsin rikoslainsäädännön soveltamista.

4. F4E:n tai Euroopan komission tekemät, tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvat päätökset, jotka koskevat jonkin muun oikeussubjektin kuin valtion maksuvelvoitetta, ovat Sveitsissä täytäntöönpanokelpoisia.

5. Tämän artiklan 4 kohdan mukaisen päätöksen täytäntöönpanomääräys annetaan tämän sopimuksen 14 artiklan mukaisesti. Sveitsin hallituksen nimeämä viranomainen ilmoittaa asiasta F4E:lle tai Euroopan komissiolle.

5 artikla

Rahoitusta koskevat edellytykset

1. Tähän pöytäkirjaan ei sovelleta tämän sopimuksen 8 artiklaa.

2. Poiketen siitä, mitä tämän sopimuksen 7 artiklan 7 kohdassa määrätään, F4E:hen osallistumisen toiminnallisen rahoitusosuuden laskennassa vuosina 2026 ja 2027 sovellettava jakoperuste on 95,4 prosenttia tämän sopimuksen 7 artiklan 6 kohdassa määritellystä jakoperusteesta.

6 artikla

ITER-sopimuksen, ITER-organisaation erioikeuksia ja vapauksia koskevan sopimuksen sekä laajempaa lähestymistapaa koskevan sopimuksen sovellettavuus Sveitsin alueeseen

1. Sopimuspuolet sopivat seuraavaa:

a) ITER-sopimusta sovelletaan Sveitsin alueeseen, ja tätä artiklaa sovellettaessa tätä pöytäkirjaa pidetään kyseisen sopimuksen 21 artiklassa tarkoitettuna asiaan liittyvänä sopimuksena;

b) ITER-organisaation erioikeuksia ja vapauksia koskevaa sopimusta sovelletaan Sveitsin alueeseen, ja tätä artiklaa sovellettaessa tätä pöytäkirjaa pidetään kyseisen sopimuksen 24 artiklassa tarkoitettuna asiaan liittyvänä sopimuksena; ja

c) laajempaa lähestymistapaa koskevaa sopimusta ja erityisesti sen 13 artiklan ja 14 artiklan 5 kohdan mukaisia erioikeuksia ja vapauksia sovelletaan Sveitsin alueeseen, ja tätä artiklaa sovellettaessa tätä pöytäkirjaa pidetään kyseisen sopimuksen 26 artiklassa tarkoitettuna asiaa koskevana sopimuksena.

2. Sveitsin kansalaisilla, joilla on täydet kansalaisoikeudet, on kelpoisuus samoin edellytyksin kuin jäsenvaltioiden kansalaisilla

a) Euratomin nimittämäksi edustajaksi fuusioenergia-alan kansainvälisen ITER-organisaation neuvostoon (ITER-sopimuksen 6 artiklan 1 kohta);

b) fuusioenergia-alan kansainvälisen ITER-organisaation neuvoston nimittämäksi ylemmän henkilöstön jäseneksi (ITER-sopimuksen 6 artiklan 7 kohdan d alakohta);

c) Euratomin tilapäisesti fuusioenergia-alan kansainvälisen ITER-organisaation neuvoston palvelukseen siirtämäksi henkilöstön jäseneksi (ITER-sopimuksen 7 artiklan 2 kohta);

d) suoraan fuusioenergia-alan kansainvälisen ITER-organisaation palvelukseen sen pääjohtajan nimittämäksi henkilöstön jäseneksi (ITER-sopimuksen 7 artiklan 2 kohta ja 4 kohdan b alakohta);

e) Euratomin nimittämäksi edustajaksi laajemman lähestymistavan toimien johtoryhmään ja laajemman lähestymistavan toimien hankekomiteoihin (laajempaa lähestymistapaa koskevan sopimuksen 3 ja 5 artikla);

f) johtoryhmän nimeämäksi sihteeristön henkilöstön jäseneksi (laajempaa lähestymistapaa koskevan sopimuksen 4 artikla);

([4]) Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

g) Euratomin laajemman lähestymistavan toimeen tilapäisesti siirtämäksi hankeryhmän jäseneksi tai hankejohtajaksi (laajempaa lähestymistapaa koskevan sopimuksen 6 artikla).

3. Euratom ilmoittaa Sveitsille kirjallisesti, jos ITER-ohjelmaa, ITER-sopimusta, laajempaa lähestymistapaa koskevaa sopimusta tai ITER-organisaation erioikeuksia ja vapauksia koskevaa sopimusta muutetaan.

7 artikla

Vastavuoroisuus

Unioniin sijoittautuneet oikeushenkilöt voivat osallistua ITER-organisaation, F4E:n tai laajemman lähestymistavan mukaisia ohjelmia, hankkeita, toimia, toimintoja, muita toimenpiteitä tai niiden osia vastaaviin Sveitsin ohjelmiin, hankkeisiin, toimiin, toimintoihin, muihin toimenpiteisiin tai niiden osiin Sveitsin lakien ja määräysten mukaisesti. Sveitsin vastaavia ohjelmia, hankkeita, toimia, toimintoja, muita toimenpiteitä tai niiden osia koskeva ei-tyhjentävä luettelo esitetään tämän pöytäkirjan liitteessä.

Sveitsin myöntämään rahoitukseen unioniin sijoittautuneille oikeushenkilöille sovelletaan tutkimusta ja innovointia koskevien ohjelmien, hankkeiden, toimien, toimintojen, muiden toimenpiteiden tai niiden osien toimintaa koskevia Sveitsin lakeja ja määräyksiä. Jos rahoitusta ei myönnetä, unioniin sijoittautuneet oikeushenkilöt voivat osallistua omilla varoillaan.

8 artikla

Loppumääräykset

Tämä pöytäkirja on voimassa niin kauan kuin on tarpeen kaikkien tämän pöytäkirjan 1 artiklassa tarkoitetusta unionin ohjelmasta rahoitettujen hankkeiden, toimien, toimintojen tai niiden osien, kaikkien unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi tarvittavien toimien ja kaikkien tämän pöytäkirjan täytäntöönpanosta johtuvien sopimuspuolten välisten rahoitusvelvoitteiden saattamiseksi päätökseen.

LIITE

Luettelo Sveitsin vastaavista ohjelmista, hankkeista, toimista ja toiminnoista tai niiden osista

Seuraavan ei-tyhjentävän luettelon sisältämät Sveitsin ohjelmat, hankkeet, toimet ja toiminnot tai niiden osat katsotaan ITER-hanketta vastaaviksi:

[…]

PÖYTÄKIRJA 3

OSALLISTUMINEN EU4HEALTH-OHJELMAAN

1 artikla

Assosiaation laajuus

1. Sveitsi osallistuu assosioituneena maana unionin terveysalan toimintaohjelman (EU4Health) perustamisesta kaudeksi 2021–2027 ja asetuksen (EU) N:o 282/2014 kumoamisesta 24 päivänä maaliskuuta 2021 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/522 ([1]), jäljempänä 'EU4Health-ohjelma', sellaisena kuin se on ajantasaisimpana toisintona, perustetun unionin ohjelman tiettyihin osiin ja edistää niitä.

2. Ne EU4Health-ohjelman osat, joihin Sveitsi osallistuu ja joita se edistää, liittyvät terveysasioita koskevan sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan kriisivalmiuteen.

2 artikla

Sveitsin osallistumisen kesto

1. Sveitsi osallistuu EU4Health-ohjelmaan terveysasioita koskevan sopimuksen voimaantuloa seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä EU4Health-ohjelman jäljellä olevan keston ajan tai monivuotisen rahoituskehyksen 2021–2027 loppuun saakka sen mukaan, kumpi on lyhyempi.

2. Sveitsi tai Sveitsin oikeussubjektit ovat tukikelpoisia tämän sopimuksen 4 artiklassa vahvistetuin edellytyksin niiden unionin myöntämismenettelyjen osalta, joilla pannaan täytäntöön EU4Health-ohjelman ohjelmiin ja toimiin tai niiden osiin liittyvät talousarviositoumukset tämän artiklan 1 kohdassa vahvistetuissa aikarajoissa. Sveitsi ja Sveitsin oikeussubjektit eivät voi saada unionin rahoitusta sellaisten unionin myöntämismenettelyjen nojalla, joilla pannaan täytäntöön monivuotiseen rahoituskehykseen 2021–2027 kuuluvien, 1 kohdan mukaista EU4Health-ohjelmaan osallistumista edeltävien vuosien talousarviositoumuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden kuin assosioituneiden maiden oikeussubjekteihin sovellettavia tukikelpoisuussääntöjä, jotka vahvistetaan perussäädöksessä tai muissa asiaankuuluvan unionin ohjelman tai toimen toteuttamista koskevissa säännöissä.

3 artikla

EU4Health-ohjelmaan osallistumista koskevat erityisehdot ja -edellytykset

1. Sveitsi osallistuu EU4Health-ohjelmaan, sellaisena kuin se on ajantasaisimpana toisintona, tässä sopimuksessa ja tämän pöytäkirjan 1 artiklassa tarkoitetussa säädöksessä sekä muissa EU4Health-ohjelman toteutusta koskevissa säännöissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

2. Jollei tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa ehdoissa ja edellytyksissä toisin määrätä, Sveitsiin sijoittautuneet oikeushenkilöt voivat osallistua EU4Health-ohjelman toimiin edellytyksin, jotka vastaavat unioniin sijoittautuneisiin oikeushenkilöihin sovellettavia edellytyksiä, mukaan lukien unionin rajoittavien toimenpiteiden noudattaminen.

3. Pyyntöjä, sopimuksia ja raportteja koskevissa menettelyissä sekä muissa EU4Health-ohjelman hallinnollisissa asioissa käytetään englannin kieltä.

4 artikla

Rahoitusta koskevat edellytykset

Tähän pöytäkirjaan ei sovelleta tämän sopimuksen 8 artiklaa.

([1]) EUVL L 107, 26.3.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj.

5 artikla

Loppumääräykset

Tämä pöytäkirja on voimassa niin kauan kuin on tarpeen kaikkien tämän päytäkirjan 1 artiklassa tarkoiteusta unionin ohjelmasta rahoitettujen hankkeiden, toimien, toimintojen tai niiden osien, kaikkien unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi tarvittavien toimien ja kaikkien tämän pöytäkirjan täytäntöönpanosta johtuvien sopimuspuolten välisten rahoitusvelvoitteiden saattamiseksi päätökseen.